

Е Л Е М Е Н Т Е

д е

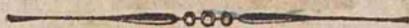
МА ТЕМ АТИКЪ,

д е

А Г А Г . А С А К И.

МЪДУЛАР АКАДЕМИЕЙ ДЕ РОМА.

ПАРТЪ II. АЛПЕБРА.

Е Ш І Й.

А Типографія Альбінєй.

1837.

В О К А Б І Л А Р.

А к ъ в и н т е л о р т е х н и ч е ж и т р е в ё-
и н ц а т е ж и а ч ё с т ї карте.

А к с і о м з , Пропущене атжт дє ведератж
дикжт н ё др€ липсз дє афи доведенитз.

А л т е р н а т и в . К юнд ўнвл к юнд алтўл.

А р а н ж а м е н т , Потривира ё с є ё алквтчир ё.

А ф е к т а т , л исзмнат к ё одрече.

В а л о р е , ачел че прецвеше с є ё траџе.

В е р т и к а л , линіє дрепт дин с є ё жи цос.

Вицевеरса , дє тмбс позрїй.

В о л є м є н , житицдер ё че к ё припдє ўн т ё г п .

Д е д ё ч є , аад ё ч є диналта.

Д є м о н с т р а ц і е , довадз.

Д е р а ѡ з , А с з траџе.

Д е т е р м и на т , хотжрит.

Д и ф и н и ц і а , дескріер ё че есте ўп л ё к р ё .

Д и ф е р е н ц і а , десквири ё .

Е к в а л , житокма.

Е к в и в а л е н т , че др€ тот ачел прец ка
ун алтў.

Е к с а к т , к ёр ж токма.

Е к спонен т , п љмажр пе д ёсчпра житеилор
л исзмнзтор дє градзл п ѡтерїй.

Е к спри ма , рости прин одрече.

Е к ст р е м ё , ачел дє ла капжт.

— II —

І ма ўна рів, фнкнпчн.

Індика, фнсамна.

Інкоменсуваніл, че нн сз поате мхсчра.

Іпотечз, пропущнерѣ че сз та десдатъ дес лдевар.

Іраціонал, кжтиме че нн сз поате рости
прин нчмере фнтречннчк прин фракцїй.

Калкул, Сокотбл.

Коефиціент, нчмбр афлзторю фнаннтѣ
лнтерналор.

Комбинаціе, фнбинарѣ адож сѣш май
мчлте лнкнрн.

Компаратіе, алжтвраре фнгре доож лнкнрн.

Компажз, алжтврѣзъ вна къ алта.

Комун, пнтрв виш ши алтв.

Консекватив, че үрмѣзъ дадатъ.

Контраврів, Дин противъ.

Кореспондент. Каре сз потривеще.

Ленгот, вѣкатъ дес металу.

Моном, кжтиме къ ви термин.

Мчлтипл, ви нчмбр че кчприндѣ пе ал-
твл ви нчмбр дес орн.

Негатив, каре нн есте.

Опс, фнпротивит.

Ордина, ординцн.

Позитив, кнро есте ли фаптъ.

Полином, кжтиме къ май мчлте термине.

Пречедѣзъ, че сз афлз фнаннтѣ алтв.

Продвче, аналже.

— III —

Радикала, семи дє рэдзчинз.
Реал, лн фіннцз.
Регулем, афаче регулат.
Резола, афаче резолюций, дезлекаре.
Резонемент, үндекатз.
Рекапитула, пофтори дин җичепчт.
Релативз, че сз открай дє алтв.
Репродукче, аналь дин ноў.
Речипрок, дин әмбес пэрцй.
Сигнификаціе, үп җүзлес.
Символе, семи прин каре сз җицзлег маң
мұлте лақерүрн.
Схимма, а десфаче.
Төрмин, ҳотар.
Трактъзз, әмбацз.
Андестайл, кө алжрунтул.
Анклезив, әмпревиз кө.

ТАБЛА МАТЕРИІЛОР.

	<u>Фаца-</u>
Лининг көвжит.	
Лигрордукче ре Альберз.	1.
Де Адицие.	9.
Де Сүетрацере.	10.
Де Лимвлцире.	14.
Де әнмвлцирб кәтимилор інкомплексе.	17.

	Фацă.
Де ăнмăлăцірѣ кăттімілор комплексе.	22.
Де ăмпăрцирѣ	25.
Де ăмпăрцирѣ кăттімілор інкомплексе.	27.
Де ăмпăрцирѣ кăттимилор комплексе.	31.
Алфа пе тоçй ăмпăрцинториј єксакциј а 8- ней кăттимиј Алçесериче.	42.
Деспре пăтери ши рăдžчиниј.	45.
Регула ăнтиз.	49.
Регула коефициентилор.	51.
Екстраçерѣ рăдžчинилор де кăттімі лîтєрале.	55.
Демонстрација.	58.
Де фракций.	67.
Рăдžчерѣ фракциилор ла тог ачел нăмиторю.	69.
Рăдžчерѣ 8н8й ăнтиреg ă фракций.	70.
Рăдžчерѣ фракциилор ла ăнтиреçй.	71.
Де Адиција фракциилор.	71.
Де Схетраçерѣ фракциилор.	72.
Де ăнмăлăцірѣ фракциилор.	73.
Де ăмпăрцирѣ фракциилор.	74.
Де ăнформарѣ пăтерилор де фракций.	77.
Де екстраçерѣ рăдžчинилор де фракций.	78.
Де калкълăл радикалилор	79.
Де калкълăл пăтерилор.	87.
Де Екваций.	93.
Де Солвација проб: єкваций граджлагън ăнтиз.	99.
Де єквација граджлагън ал донаle.	115.

ДИАГНОСТИКА - КОЗВАНТ.

Алгебра също Арифметика Универсалъ, съподате сокоти као о лимбъ, ти каре съ ростеск одреќаре периоде дате, че, дозвола регулише да е литеје, тијаја ачејста ашахате, съ лѣгъ, ши апој приин децифраје (деџлегарје) резултателор ачејстей легатврън, съ капатъ одреќаре хотварије, каре, але доведи приин алтминжлок, арфи грејши Унеорън кѣр къ нептинацъ.

Ачѣ мај веќе карте асепра Алгебриј, че съ къноаще, есте а лѣн Діофантус дѣла Александрија ти Египет, че ањ тврдит ти веќвл ал 4-ле дозвола **Хс:**

Алгебра податъ ачејст нѫме дѣла античениторија ачејстей щинцие **Дебр** физицатъл Арабъ, кариле ти а 9 сутъ дозвола **Хс:** тврда ла Севила ти Іспанија.

Дар ачејстъ щинциъ, каре прекъм сањи **Хис**, сањи тијајаја Европа дѣ Арабија, сањи ти-

треугольніцат, ши апоин саё прелюбрат де Італіен
пе ла днчепутул векулашн ал 15-ле.

Дупъл ачеста Дескарт ф Франція, Ейлер
ф Германія ши маин алеc мариле Ньютоn ф
Англія ал адуc ачестж щінцж ла дсплінізата-
тѣ приин каре астиж та саё фзквт кеа ачелор
маин дналте проблеме ф купринсул Матема-
тичнї ши а Физичнї .

Лимба Романіеску ал днчепут ачестж
щінцж а парадоси ф Еши днціаоарз ла ангул
1815, таr акума пентрэ днчепуторій сз дз ла
луминж ачестж пресквартаре де Алцебрз, орді-
дунта ла класчриле де 8маніоаре .

А. Г. Асани.

Еши 20 Август 1837.

А Л І Е Б Р Ъ.

1. Алгебра есте о парте а Математичиј
каре трактбеза деспре мзриме дн генерал, ро-
ститъ прии оарекаре симболе, семие същъ ха-
рактире а кврора сигнификације същъ валоре нч
есте хотърнитъ.

2. Семиеле че съ днтревинција зъ фн Ал-
гебръ сънт лнтериле Алфавитълън.

Цифриле нч сар пътъ днтревинциа днтръ
ачъста пентръ къ сигнификација лор есте де-
терминатъ дн атжнаре нчмбрълън, деши та
нч хотървше спечія (фелъл) мзримијор пре-
каре ле днсъмнбеза.

3. Фолосуј Алгебриј есте а фаче прии та
операціји атжт асъпра кътимијор некъноскуте
прекъм ши асъпра челор къноскуте.

4. Ачел е днгън лнтере а Алфавитълън
днсъмнбеза кътимијор къноскуте, прекъм *a*, *b*,
c, *d*, & ; ир чел е десејрмъ прекъм *r*, *s*, *t*,
v, *x*, & днсъмнбеза кътимијор некъноскуте.

5. Кътимијор некъноскуте сънт ачеле каре
1.

< > 2 < >

съ квадратъ. Дe екземпляр; дeкъ са р динтиеса каре este н8мнръл че, димпърцит прин 6, ба да 24 ла квотори? атънчe квадратъ неквносътъ есте ачъ квадратъ; ши дн екземпляр пропъс съ подате динсъмна 6 прин a, 24 прин b, ти р н8мнръл квадрат прин x; атънчe операцiа съ динсъмнъжъ дн ачест фелъ:

$x: a, \text{ съ} \frac{x}{a} = b,$ н8мнръл квадрат есте 144, продуктъл дe $a \times b = x$ димпърцитъл, ши $x = 144.$

Нота. Динчепътъорiй съ афлъ десеоръ дн нсдъмерире деспре сигнификацията на характеристиците $a, b, c, d, \&c,$ пентръ къ ачесте литетре на димфацошаъз ла минте ни чун обектъ хотърият. Динсъ съ квадратъши къ кър дe ачед пентръ къ н8 динсъмнъжъ дe сине нимикъ, съ пот динтреевинца дe а експрима оръ че фелъ дe мзриме, дe динтиндере, дe н8мере, дe ю-цалъ, $\&c.$

6. Дн Алгебра съ фак къ литетре тот ачеле операцiй че ши дн Аритметикъ къ н8мере; дeкъ: Адънаръ, Съвтрацеръ, Динмулциръ ши Димпърциръ.

7. Май наинте дe а трактариши деспре ачесте десосъбите операцiй, ноъ вом фаче къ-

◇ 3 ◇

Нескъте съмнел си термините че съ динре-
вници за **д**и Алгебра.

Семнадцато + дисъмнеджъз плюс същ адцида;
— дисъмнеджъз минус пълни, същ съст-
рета алгебра, \times дисъмнеджъз димнадцато при н, същ
димнадцато при р, тър димнадцато при б съ дисъмнеджъз
при дюжини пълни : същ $\frac{a}{b}$, каде върху съ зиекъ а
димнадцато при б. **Семнадцато** = дисъмнеджъз е га-
ланта те еквал (динокма) тър > май маре,
дъкъз като иск съ алгебра динре крачиле съмнад-
чий; тър като дюш противъ, май мик, аша дар $a > b$ дисъмнеджъз къз а есте май маре
декарт b , същ b май мик декарт a .

8. Като иск ачесте като иск съ пълни линтери съ
алфавитчий като карти съ оператори. Ачесте
като иск съмплекс, инкомплекс същ мон-
оме, атчице като еле път като динре съмп-
чите при съмнел + същ — ; димнадцато, + а,
+ 5 а b , — 7 с d , съмп трой като иск неомплекс-
ки. Като иск ачесте като иск съмп чите да
шилок при н съмнел + същ — , атчице сома лор
съ пълни като иск комплекс съмп 8 съмп, комплек-
съ същ полиномъ. Прекъм $a - b$
 $+ c - d + f - g$ съмп като иск комплекс същ
полиномъ.

9. Да пополните, първи и диспърси-
те прин съмнил е $+$, $-$, съ нческ термине;
ликт, ти катимиле $ab -$, $cd + fg$, съ афлъ-
трай термине.

10. Кжтимиле каре сънт компусе нчмай
днн дօжж термине съ нчмекк в и н о м е ; ачеле
днн трїй, триноме; шї ачеле днн маў м8л-
те, съ нчмекк, полиноме.

11. Кјтимиле сјнт де дојж фелюбръ: кјтимъ појитиве, ши кјтимъ негативе. Кјтимиле појитиве сјнт ачеле каре сјнт пречедуните (дојж днанитѣ лор) де семнага плаче, тај кјтимъ негативе сјнт ачеле каре сјнт пречедуните де семнага минага.

12. Кънд ла о кътиме комплекс, съ афлз дѣржндъ маѣ мѣлте термина негативе, а тун-
че съ къвине адъна ачеле термина негативе,
ши сома лор а о складѣ де'ла сома терминилор
позитиве. Де екземпълъ: $15 - 9 - 3 =$
3; асемене, чи Алцебръ $a + b - c - d =$
 $a - c + b - d$; чи съ пентръ ачѣста съ къ-
вине ка терминиле негативе съ фіе дѣржнд
скрипъ какъ нѣ ар 8рма тот ачел резултат дѣкъ
ржндуала съмнилор ар фи скимбатъ.

13. Контроле инкомплексе каре № 48 сем-

не сънт сокотите ка към лр авѣ съмнѧ +
ши сънт първре пожитиве. Анакът, а б есте
тот ачea чe ши + a b, &.

14. Кътимиле пожитиве ши чеle негативе
сънт кътимъ реелe (лнфінцатe), какътими-
ле негативе ня сънт негаціа съѣш липса ачелор
поjитиве, че одекаре мдимъ опъсе да ачелор
че съ сокогеск афи поjитиве. Аша дар, дѣкъ
мишкарѣ пъмжнтулън спре ръсърнт есте поjитивъ,
атънче мишкарѣ спре опъс дрфи негативъ.
Асемене ши кътимъ негативъ, лн алзтъраде къ
мишкарѣ спре ръсърнт, ня есте дe а ня авѣ
нич о мишкаре, че дe а о авѣ спре опъс. Ши
кътимъ негативъ лн алзтъраде къ а одекаре а-
вере сънт даториile че лe дрчиинева, мар
ня а ня авѣ ниch о двере.

15. Атънче канд съ компрѣхъ дояж къ-
тимъ єквале, пъннд ачест съмн = лнтаре дояж,
ачеа съ кѣмъ єквациe.

16. Челе дояж кътимъ каре съ компрѣхъ
съ нѣмеск мѣдъларъ а єкваций.

17. Нѣмериile кариле пречедѣхъ пе литере
съ нѣмеск коєфициентe, прекъм 5 а б.

18. Нѣмериile че съ пън дѣсъпра литери-
лорши спре дрѣпта съ нѣмеск єкспонентe.

Кăнд о кăтиме некомплексъ нă аре нич кăм ун
експонент дëтермина г. атăнчë и сз дз ыним ъ.

19. Коэфициентъл фисомнѣжъ аднициа съз
репетициа кăтимеи прс лăнгъ каре сз афлз.
Линкăт, 5 а есте тот ачел че ши $a + a + a$
 $+ a + a$.

20. Тар'експонентъл фисомнѣжъ лимчлициръ.
Аша дар a^5 есте тот ачел че ши $a \times a \times a$.

21. Кăтимиile некомплексъ сз нăмеск а-
семжнате, атăнчë кăнд еле кăпришд тот
ачеле лигерë скрисе дë атжте дë орн лн фи-
ешкаре дин кăтимий. Линкăт, + З а ши + 2 а
сънт кăтимий асемжнате. + 5 а а в ши —
2 а а в сънт тарш кăтимий асемжнате. А-
ша дар, спре афи доуж кăтимий асемжнате,
нă есте невое сз айбе тот ачеле семне пиц
тот ачеле коэфициенте; че сз кăбине сз ай-
бе тот ачеле лигерë, ши ка ачеле лигерë сз
фие скрисе тот дë атжте орн лн упа кăт ши
лн алз кăтиме. Аша дар а а в ши а в нă
сънт кăтимий асемжнате, пештрв къ лигера а сз
афлз скрисъ лн о кăтиме май мăлт дëкăт
лн алта.

Тоате ачесте сз линцлаг дë кăтимий ком-
плексъ.

22. Кăнд о кăтиме аре маи мăлте терминс асмннате, атăнчë елë сăладунă днн үн син-гëр термин, каре ачăста съ нăмеше а рăдуче кăтимă асмннате ла а лор че маи симплă экспресie. Ачăстă редукцие съ фаче дн дăвж фелюрь: съёв адункăнд пе коефициентий линтре сине, съёв скզбăндăн үнчл де ла алтăл, дăвж кăм амăндăвж аш семнэ похитиве съёв негативе, съёв дăвж кăм үнчл днн термине есте похитив та алтăл негатив; дечй; дăкк коефициентий аш семнчл +, атăнчă ла сома съ вă пыне семнчл п лăс. Дăкк коефициентăл пе кариле ѝл скզдем аре семнчл минчл, атăнчë съ пыне гарзш + п лăс, ла линтампладе кăнд коефициентăл де ла каре съ скаде, фăнд маи маре, ар аве семнчл +. Лисъ ла сомă съ вă пыне семнчл — минчл, атăнчë кăнд кăтимă скզбăтă асемене ар авă семнчл минчл. Аша дар, кăтимă $3abb + 5abb = 8abb$, прекăм ши — $5abb + 15abb = 10abb$, $-12abb + 7abb = -5abb$, $-3abb + 3abb = 0$.

23. Дар дăкк терминиле асмннате аш дес-освене семнэ, атăнчë съ кăшиш скզдă пе ачел маи мик коефициент де ла ачел маи маре ши

рѣмѣшица а о скріє къ семнѣл ачелѹй маѣ ма-
ре коефициент. Дѣ Експлѹ: Пен-
труѣ дѣ а фаче рѣдѹчерьѣ кътимій — $3ab + 5ab + 7aa$ а къріа челе днитѣй доѹж терминиє
сѫнт асъмѣннате, съ къвине а събтраџе 3 дѣ ла
5, ши а скріє 2 къ семнѣл +.

Асъменине спре а фаче рѣдѹчерьѣ кътимей
 $3cx - 7xx + 5xh$ а къріа челе доѹж днеп-
ѹмъ терминиє сѫнт асъмѣннате, съ къвине
събтраџе 5 дѣ ла 7, ши рѣмѣшица 2 а о скріє
къ семнѣл — .

24. Дѹпъ ачѣстъ пилѹ ши дн ѹрмарѣ чедор
пънъ акума ӡисе маѣ със, се веде къ, дѣкъ къ-
тимиле асъмѣннате аѹ десебине съмнѣ дар тот
ачеле коефициенте, ачесте терминиє се нимическ
днитре сине. Днкјт, $6cx - 7cx + 7cx = 6cx$.

Дѣкъ сар скріє нѣмѣре дн лок дѣ лите ре че-
ле репредѣнїтѣхъ, атънче авжид еле о 8шмѣ ко-
мънѣ дѣ асъменине сар рѣдѹче. Днкјт, $4 + 7 - 3$
съ фаче + 8 .., $3 - 6 - 8 + 11$ съ фаче 0.

Нота. Пен-труѣ дѣ а къноаще маѣ ѹшор тер-
миниile асъмѣннате, бине есте а скріє лите риле
дѹпъ а лор рѣндѹмалъ алфабитикъ, маѣ алес кънѣ
терминиile съ алкагтѹеск дн маѣ мѣлте лите ре.

Д Е А Д I Ц И Е .

25. Адиція єсте о операціє прин каре съ каутъ
сома а маи мълтор кжтимъ а тот ачей специй.

Спре а съ пътѣ адвѣции ла ын лок кжтимъ
алцебранче, съ кжвине а ле скріе аша прекъм еле
сжнт, Фэръ а скимба семине каре ле про-
пизшеск: де єкземплъ, воннд а адвѣции $+ b$ къ а,
саф кжвени скріе $a + b$; даф, воннд адвѣции —
 b къ а, саф кжвени скріе $a - b$. Спре а а-
двѣции $c - d$ къ а + b , съ ва скріе $a + b +$
 $c - d$; асемине, спре а адвѣции — 3 а а б + 2
а д, къ 6 а а б — 9 а д + 3 с д ф, съ ва скріе
6 а а б — 9 а д + 3 с д ф — 3 а а б + 2 а д.

26. Дѣкъз, дѣпоз адиціе, сжнт оарекаре кж-
тимъ асъмънате, прекъм лн каъвл трекът,
атънч ели съ фаче рѣдъчерѣ прин събтраціе лн
кипъл 8рмътор:

$$\begin{array}{r}
 6 a a b - 9 a d + 3 c d f \\
 - 3 a a b + 2 a d \\
 \hline
 + 3 a a b - 7 a d + 3 c d f
 \end{array}$$

Ачѣстъ рѣдъчерѣ се фаче т практика тот
дѣ одатъ къ адиція.

Операція ачѣста нѣ аре неюое де демонстра-

цие, адекъ дѣ доведън, къчн ведерат есте къ сома дѣ a ши дѣ b есте $a + b$, ши къ сома дѣ a минус b есте $a - b$.

Е К С Е М П Л 8.

Кътимъ де адъуцип

$$\left\{ \begin{array}{l} 4a^2c - bd + 4a^4r \\ 6bd - 2a^2c \\ - 4a^4r + 3ab. \end{array} \right.$$

Сома, $4a^2c - bd + 4a^4r + 6bd - 2a^2c - 4a^4r + 3ab$.
каре сомъ съ рѣдъче ла $2a^2c + 5bd + 3ab$.

Ди съмнаре. О кътиме нѣ съ мѣрецие тоз дѣвна кѫнд и съ адъчие о алтъ; къчн дѣкъ кътъръ ab , съ адъчие — a , сома $ab - a$ да фи малъ микъ дѣкът ab .

27. Ди десовше, а адъчицъ кътъръ о кътиме о алтъ кътиме де специе десовшицъ, есте тоз ачета че ши а о фмпъцица кѣръ ли а ей специе; таф ай адъчицъ пе ачета дѣ специа ей, есте а о мѣри.

ДЕ СЪБТРАЦЕРЕ.

28. Събтрацерѣ есте о операціе приин каре съ скаде о мѣрии де ла о флтъ; резултатъл ачестей операцій съ пъмощие рѣмъшица, диференцида (десовширѣ) присосъл.

29. Спреа събтраце о кътиме алгебраикъ де

ла о алгъ, съ къвнине а скимба съмнил е кътимен
де ла каре аре а съ съетраце, ши а ласа ачеле
а кътимен де ла каре вони а о съетраце.

Е к с е м п л 8 .

Пентръ де а съетраце b де ла a , съ къви-
ни скрие $a - b$; дар пентръ де а съетраце —
 b де ла a , съ къвнине скрие $a + b$; пентръ де
а съетраце $c - d$ де ла $a + b$ съва скрие $a + b$
— $c + d$; пентръ де а съетраце — $5aab + 3ad$,
де ла $7aab - 9ad + 5cd$, съва скрие, $7aab$
— $9ad + 5cd + 5ab - 3ad$.

30. Дѣкъ, дъгъз о съетраце. съ алгъ кътимен
асъмнате ла ръмъшицъ, алгъиче съ къвнине а фа-
че ръдъчерѣ, каши ли адницие, ли кът, ла е-
късемплъз де лън със. $7aab - 9ad + 5cd +$
 $5ab - 3ad = 12aab - 12ad + 5cd$.

31. Спре а фъче ли злегатор къвнитъл дъгъс
а съетраце рѣ алгъевраикъ съ къвнине скимба съмни-
ле, нои вони лъгъзън екъсемплъз ли цифре. Вонид а
съетраце $8 - 3$ де ла 12 , съ къвнине скрие 12
— $8 + 3$, къчъ де сар скрие $12 - 8$ ведерът
есте към къ прѣ мълт саъ скажът де ла 12 , пен-
тръ къ нъ естес скопос а съ съетраце 8 де ла
 12 , че нъмай $8 - 3$, каре естес маън пъцин де-

кът 8. Дрептачет съ къбине адз8чи 3 каре пре малт са^в съетрас пъни^д 12 минчс 8, а-дикъ, къ съ къбине скріе аша $12 - 8 + 3 = 7$; съ^в $8 - 3 = 5$ съетрас де ла $12 = 7$; а-семине сар доведи къмкъ скъзи^д $b - c$ де ла a , ръмъшица ар фи $a - b + c$.

32. Вони^д а скъдѣ пъмай о сингуръ кътиме негативъ, асемине ведерат есте къ съ къбине ским-ба съмнилє де минчс лн пла^с : де експ-пла^с; вони^д а съетраце — с де ла b , сар скріе $b + c$; къчн, скъзи^д о кътиме негативъ, съ а-да^{чи} о алтъ по^{житивъ}. Де експла^с, дѣкъ $\frac{1}{n}$ ом ар фи даторъ алт^га къ о сътъ ле^й, ши къ и сар ерта ачѣстъ даторие каре есте о къ-тиме негативъ, есте атъта пре^ком ка кънд и сар да о сътъ де ле^й.

33. Аша дар, спре а съ фаче съетрацерѣ, съ къбине скимба съмнилє кътиме^й че аре а съ съетраце, адекъ, а скріе съмнил — лн локъл съмнил^г + , гар съмнил + лн локъл съмнил^г — . Пре лънгъ ачесте но^й ал възът а-къма къ спре а съетраце $b - c$ де ла a , съ къбине скріе $a - b + c$. Дрептачета, пентръ де а скъдѣ — с де ла a , съ къбине скріе $a + c$; къчн, адз8гжи^д кътръ амзидо^ж къ-

тимъ a ши — c , тот ачѣкъ кѫтина b , рѣмѣшица ачелор дѹж соме $a + b$ ши b — c т҃реєвѹе съ фіс тот ачела че ши ачелор дѹж линтънъ кѫтина a ши — c . Даф, скажиндъ $b - c$ дѣла $a + b$, рѣмѣшица есте $a + b - b + c$, сѣвъ $a + c$. Дечъ, дѣкъ съ скаде — c дѣла a , ши рѣмѣшица дѣ асемине ва фи $a + c$.

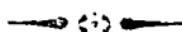
Експл.е.

$\begin{array}{l} \text{Дѣла кѫтина } a + c \\ \text{а съ съвѣтраџе } a \cdot c - d \end{array}$	$\begin{array}{l} \text{дѣла кѫтина } 2xy - 2ax \\ \text{а съ съвѣтраџе } xy - 2ax \end{array}$
$\text{рѣмѣшица } ab + c - ac + d$	$\text{рѣмѣшица } xy.$

34. Дѣкъ кѫтина че дре а съ съвѣтраџе есте о фракціе, атѹнче съ кѹвиине а скимба нѹмай семниле нѹмэраторијалънъ ењ, сѣвъ а нѹмиторијалънъ: кѹч, прекѹм съ ва ведѣкъ, дѣкъ ушиле ши алтиле сар скимба дѣ одатъ, атѹнче фракціа дре рѣмѣшина тот лин аче старе лин каре саѣ пропѹс.

Дечъ пентрѹ дѣ а съвѣтраџе $\frac{a^2 - x^2}{a - x}$ дѣла b , скрїш $b - \frac{a^2 + x^2}{a - x}$, скрїш $b + \frac{a^2 - x^2}{-a + x}$.

35. Диккэт преекум адіція нъ адаоуе пургуре пе о кктиме, де асемнік сүбтрације нъ о днпчз-нѣз тут дѣчуа; как — *b* скизинадас де ла *a*, фаче $a + b > a$.

ДЕ АЕМЧАДИРЪ.

36. Димчлције есте о операціе прии каре съ та о кктиме де атжте оръ ккте унинъ съ афлз-ли чеслангъ. Ачъ димчлци съ нъмеше Димчлци торъ, ал донас Димчлци торъ, па резултатъ ачестей операціи съ нъмеше Продуктъ.

Димчлција есте кктиме, че съ димчлције, па димчлција торъ есте ачса прии каре съ димчлције.

Ачкастъ дефиниције съ къвина димчлцији алџееранче атжт ккт ши ачий къ нъмире. Диккэт а димчлци *a* прии *b*, есте тут ачса че а лъл *a* де атжте оръ ккте есте дисамнатъ прии *b*.

37. Продуктъл дин до 8 ж квадратъмъ да ѹе бранче съз лисалинъ пънидъ 8 па алгътъре къ алта. Дискретът *ab* лисалинъзъ продуктъл де *a* прии *b*; *aa*, продуктъл де *a* прии *a*. Асемене съз нумескъ лимулциитъл ши лимулцииторъл ръдчииниле продуктълъ *ab*, къндъ алжидо 8 ж ръдчиинъ сънтъ єквале, атънче сле съз нумескъ Ръдчиинъ квадратъ. Аша дар квадратъ *a* есте ръдчишъ квадратъ а продуктълъ *aa* съз *a X a*.

38. Диалгъбръ съз лисалинъ до 8 ж фелюбръ де лимулцибръ: адекъ де пъмере инкомплексъ ши де пъмере кошплексъ (Аритмъ: § 5). Май наинте де але єсплика, съкъвине а ѡзи къ продуктъл де *abc* есте този ачела, оръ към сар пъзъл ръндулъ лимулцибръ, адекъ къ продуктълъ *abc*, *acb*, *bac*, *bca*, *cab*, *cba*, сънтъ єквале. Тот ачъста есте пентръ тоате продуктълъ ши тоате квадратъ. До 8 ж квадратъ пот а лъа до 8 ж аранжаменте; 3 квадратъ, 2 оръ 3, съз 6 аранжаменте; патръ квадратъ, 4 оръ 6 съз 24 аранжаменте, ши аша май де парте.

39. Продуктъл де 5 прии 4 есте този ачела че ши де 4 прии 5. Тот асемене єрмъзъ

ши ии Алуееръ: а димълци и прии б съш
пе б прии а, продъктъл есте тот а б, съш
б а, &c.

Продъктъриле че съ насъ дин димълцижъ
тот ачелор кътимъ смит еквале, оръ дъпъ ка-
ре рънд сар димълци ачесте кътимъ.

Демонстрация съш довада.

40. Ведерат есте къ тоате продъктъриле а-
челор трой кътимъ а б с смит еквале, къч дъкъ,
димълцижъ ачелор трой кътимъ а б с, сар лъга
дошк а б с, съш а с б, къде литера а есте ачъ
димълци, съ веде къ ачесте дошк продъктъри
смит еквале, пентръ къ ачесте дошк продъктъ
с б ши б с смит еквале, прекъм маи със ам зи с,
дин каре 8рмъжъ къ димълцижъ а прии б с,
съш прии с б, продъктъл вафи първре тот ачела.
Асемене 8рмъжъши пентръ литера б, дъкъ г съ
ва ашежа ла димчепът, ши пентръ литера с;
дикът ачелор шасъ продъктъри, че съ пот димъ-
форма дин трой кътимъ а б с, смит еквале.
Асемене 8рмъжъ пентръ тоате комбинацийле де
литере, ор каре ор фи ръндъл дим каре сар
пъне.

Де лимулцирѣ нумерилор инкомплекс.

41. Да лимулцирѣ алциевранкълъ асъ пози
трій ресгъле: ачѣ лимулцирѣ естѣ пентръ семнѣ
каре пропъшеск пе квтимиае; а доза, пентръ
цифриле коєфициенте, таа а трія пентръ лите-
риле че лимулцирѣ пе квтими.

Регла лимулцирѣ. Дакъ лимулцирѣл ши
лимулцирѣл азъ семнѣ асъмннате, атънче
продъктъл траевъе съ аибъ семнъл плаc, таа
квтд семнѣл сънт десъбене, атънче продъктъл
ва авѣ семнъл миhi8c.

Де експлъ: + a лимулцирѣл прин + b фаче
+ ab . — a лимулцирѣл прин — b фаче + ab таа
+ a лимулцирѣл прин — b фаче — ab .

Регла а доза. Коєфициенте съ лимулцирѣ каши тоате челеланте нумерес, лимулцирѣ съ квтими аш атънче амиште къ, дѣкъ о лите-
рире пе дре 8и коєфициенг лимулцирѣл, съ каде
ал сокоти де 8ниме.

Де експлъ.

$$+ 3ax + 2b = 6ab - . 4ax + b = - 4ab \\ = 5ab^2 c.$$

Р е г у л а а т р і а. Пентръ дѣ а днісъмна
къ дѹжъ сѣшъ маи мѹлте кѫтимъ литеrale сѫнт
днімѹлците ѹниле прини алтиле, съ скріш ѹниле
жѹпъ алтиле, фхръ семн, сѣшъ фитръ ачеле дѹжъ
литере се скріе семшъл X. Днікът, продѹктъл
дѣ а прини b есте $a \cdot b$ сѣшъ $a \times b$; ачел дѣ ab
 $\times cd$ есте $abc d$ сѣшъ $ab \times cd$, &c.

42. Кѫнд о литерезъ съ алфълъ дѣ маи мѹлтеоръ
скрисъ дні 8н продѹктъ $aaa \cdot b$, атѹнчє дні лок
дѣ а скріе литера a дѣ трій оръ, съ поатсъ скріе
нѹмай о сингѹръ датъ, скріинд дѣсѹпра спре
дрѣпта о цифръ че днісъмнѣзъ дѣ кѫтимъ ачѣ
литерезъ дре съ се скріе, сѣшъ съ се днімѹлциас-
ка прини днісъшъ m, ачѣстъ цифръ съ нѹмение
експонентъ, днікът, дні екземпльл трактиръ,
дні лок дѣ а скріе $aaa \cdot b$, съ ва скріе $a^3 \cdot b$
че дре тот ачел валоре. Аша дар, $a^3 =$
 $aaa \cdot a$, асемене $a^2, b^2, c^3 = a \cdot a, b \cdot b, c \cdot c$.

43. Кѫнд воим а алѣ 8и експонент генерал-
ник, атѹнчє єл съ експримѣзъ прини о литерезъ;
екземпль: $a^n, b^r, \&c.$ Аиче n днісъмнѣзъ пы-
терѣ кѫтименъ a, гар r пытерѣ кѫтименъ b.

44. Кѫнд о литерезъ есте скрисъ нѹмай о синг-
ѹръ датъ, ши къ m нѹ дре 8н експонент днісъм-

нат, атънче 8нимѣ есте а ей експонент; дѣ
екземпля: $a = a^1$, $b c^2 = b^1 c^2$.

45. Съ къвине дѣосъжъ пе коефициентъл дѣ
експонентъл 8нечъ лите: дѣ екземпля: З а, есте
къ тотъл алтъ дѣектъ a^3 . Спрѣ а пътънде вине,
съ сокотим къ а лнсъмнѣхъ 4, атънче За
ва експрина дѣ 3 оръ 4, адекъ 12, ти лок
къндъ a^3 същъ $a a a$ ва фи еквал къ 64, къчъ
 $a \times a = 16$. Аша дар лайн лнмълциъндъ та-
къ а а същъ 16 прии а същъ 4, вом авѣ 64,
каре есте 8н прода8ктъ къфъ дѣосъжът дѣ З а
същъ 12.

46. Къндъ, ла лнмълциторъл ши лнмълциъл
съ афлъ тот о лите: къ експоненте еквале същъ
інеквале, атънче лите: ачѣста съ скріе о син-
гъръ датъ гар експонентиле съ адънъ; че съ
атинце дѣ коефициенте, еле съ лнмълциъск.

I. Демонстраціе.

+ X + дз пла8с. Лнмълциторъл авъндъ
семнъл пла8с, лнмълциълъ съ фаче прии а-
диціе; дѣ алтъ гарте ши лнмълциъл аре
семнъл пла8с; дрепт ачед, га есте о кътиме
позитивъ. Лнкът ачѣ кътиме позитивъ съ га

дє маў мұлте оръ, әнмұлцинд плағс прин плағс.
Дечй продвіктул есте ын резултат дє кәтимі
позитиве; әнкет требвъ а фи пропашит
дє сөмнүл плағс.

II. Доменстраціе.

+ X — съё — X+ дз мингс; квч атжт
ән үнүл кым ши ән аттул қаӡ, фіннду кз
әнмұлцинтул съё әнмұлцинторула аў сөмнє
мингс, әнмұлцирѣ съ фаче прин мижлони-
рѣ съетраңерій, пентрѹ кз о кәтиме негативъ
съ съетраңе дє атжтє оръ дє кәтє оръ есте
әнсамнату прин о алда кәтиме позитивъ.
Дечй продвіктул требвъ съ айе съмнүл ми-
нгс.

III. Демонстраціе.

Ан үрмѣ, — X — дз плағс, квч, ән ачест
қаӡ, әнмұлцинторула автнду съмнүл мингс,
ачест әнмұлцинтор есте съетрас дє ла ән-
мұлцинтул; әткез иоъ ам вэхут кз съетраңерѣ
съ фаче скимбиджесъ сөмнеле. Дечй про-
двіктул требвъ съ айе съмнүл плағс.

Пентрѹ дє а әнцзлеңе ачесте маў бине,
съ көбине аш аджче амните кз а әнмұлци

минус прин минус, есте tot ачea чe ши a съетраце 8на съв маи малте кжтимъ негативе. Дар, ведерат есте къ пентръ дe a пътъ съетраце кжтимъ негативе, съ къвине скимба съмнъл дe минус ли плюс. Дрепт-ачea, продъктъл требвъ съ фie пропашит дe съмнъл +.

Съ лъзм, дe експлъ, 4 мъримъ почини-
вe, ши съ лe лицецим прин + 3, ведерат есте
къ продъктъл вa фи о мъриме почини-
вz ши пропашитъ дe съмнъл +. Прин ачеста съ веде-
кz, финд + a X + b дz + ab, апои нeапъ-
рат + a X — b вa да — ab; къчъ продъктъл
дe + a X — b требвъ съ аибe 8н съмн
опозат (кър пе дос) дe ачел дe + X +.
Дечъ, + X + дz + ; деч, + X — дz — .

Пе ачест тeмeй, ши рeционнд tot ли а-
чест кип, леснe съ поате лицецие къ — a.
X — b требвъ абъ лa продъкт 8н съмн дeо-
севит дe + a X — b. Дар, ам възгут къ
ачест дин 8рмъ продъкт аре съмнъл минус.
Дечъ, — X — требвъ съ аибe лa продъкт
съмнъл 4.

ДИМУЛЦИРЪ НУМЕРИЛОВ КОМПЛЕКСЕ.

47. Вонд а димулци о кътиме комплекс прин о алгъ кътиме комплекс, тревън, прекъм ла димулциръ аритметикъ, а димулци тодте терминеле димулцитчън прин фиешкаре термин а димулциторчън, ши апои а адъна продъктчърие партичъларе, днгрижидъсъ де а фаче редукціїде кътимицор че ав тог ачеле лите, прекъм ам зис пентръ адиціе.

I. Експлан.

Дѣкъ ам вон а димулци $a - 6b$ прин $2c - d$, съ къбине скріе:

$$\begin{array}{r} a - 6b \\ 2c - d \\ \hline - ad + 6bd. \end{array}$$

$$\frac{2ac - 12bc}{2ac - 12bc - ad + 6bd}.$$

Прекъм съ веде, саъ димулцит тоз димулцитчъл; 1° $a - 6b$ прин $-d$, търз продъктчъл есте $-ad + 6bd$; 2° . прин $2c$, продъктчъл есте $2ac - 12bc$; лн 8рмъ, адъннд продъктчърие партичъларе, сома есте $2ac - 12bc - ad + 6bd$.

Сар пътък фаче ачъстък операціе динамичнад
към ачел динамични термини а динамичниториблъгън, ши
атънче продължил арфи тот ачела.

$$\begin{array}{r}
 \text{Динамит, } a - 6b \\
 2c - d \\
 \hline
 2ac - 12bc \\
 - ad + 6bd \\
 \hline
 \underline{\underline{2ac - 12bc - ad + 6bd.}}
 \end{array}$$

II. Екземпълъ.

$$\begin{array}{r}
 a + b \\
 a - b \\
 \hline
 - ab - bb \text{ също } b^2 \\
 + aa \text{ също } a^2 + ab \\
 \hline
 + aa \text{ също } + a^2 - bb \text{ също } b^2 \\
 \text{също } a^2 - b^2.
 \end{array}$$

Ди ачест екземпълъ динамичните термины $+ab$
ши $-ab$ съз динамически членъл пе алтера, физ-
книдълъ съз редукцие.

Пентъръ практицира динамичниториблъгън ар

действе операцій, вом да диче линкъ екземплилъ үрмжтодре:

Е к с е м п л е .

$$\text{Лимчлцитъл} - - - - a + b$$

$$\text{Лимчлциторъл} - - - - \underline{a - b}$$

$$\text{I. Продуктъл партніче} - \left\{ \begin{array}{l} a^2 + ab \\ - ab - b^2 \end{array} \right. \overline{a^2 - b^2}$$

$$\text{Продуктъл тотал} - - a^2 - b^2.$$

$$\text{Лимчлцитъл } a^2 + 2ab + 2b^2$$

$$\text{Лимчлциторъл } a^2 - 2ab + 2b^2$$

$$\text{II. Продуктъл} \left\{ \begin{array}{l} a^4 + 2a^3b + 2a^2b^2 \\ - 2a^3b - 4a^2b^2 - 4ab^3 \\ + 2a^2b + 4ab^3 + 4b^4 \end{array} \right. \overline{a^4 + 4b^4}$$

$$\text{Продуктъл тотал } a^4 + 4b^4.$$

$$\text{Лимчлцитъл} - - 4a + 2bc$$

$$\text{Лимчлциторъл} 4a + 2bc$$

$$\text{III. Продуктъл} \left\{ \begin{array}{l} 16a^3 + 8abc \\ + 8abc + 4b^3c^2 \end{array} \right. \overline{16a^3 + 16abc + 4b^3c^2}$$

$$\text{Продуктъл тотал } 16a^3 + 16abc + 4b^3c^2.$$

48. Пентръл ёс а лимчлци үн оръчє по-

лином прии ун моном, десчъл есте а скріе пе ачест моном ли фіешкіре термин а полиномълъй. Днкжт $r q + r + 1 \times x$ съфаче $r q x + r x + x$. Шї речіпрок, дѣка тот о кжтиме есте скриш ли мањ мълте терминне консекутиве, а фаче ун продъкт къ тоате челе ѡе нѣ алкътъеск пе ли ачслеш термине. Днкжт $a^2 x^2 - b^2 x^2$ есте продъктъл дѣ $\overline{a^2 - b^2} \times x^2 \dots x - b x + x^2 c$ есте продъктъл дѣ $\overline{1 - b + x} c \times x$.

49. Кѫнд факториј санит ли нѣмър лмпърекет, атънче семнъл продъктълъй нѣ скимбъз, скимбънъдъсъ дѣ одатъ трате семниле каф ли ай сън факториј; тај кѫнд ѹ санит ли нѣмър непрекет атънче семнъл съ скимбъз.

Днкжт: $+a x + b$, $c x - a x - b$ дѣ ѡе о потривъ $+ab$; ли $+a x + b c$ дѣ $+abc$, кѫнд $-a x - b + -c$ дѣ $-abc$.

ДЕСПРЕ ДИПЪРЦИРЕ.

50. Днпэрцирѣ есте о операціе прии каф съ каутъ дѣ кжтте орѣ о кжтиме къприинде пе о алтъ.

Е к с е м п л 8.

А лмпърци $\frac{ab}{a}$, есте тот ачел ѡе а къгта

де кжте оръ а есте квпринсъ дн ab , адекъ
дe b .

51. Да лмпзрцире аш а съ днсомна трій
лгкрги: **Л**м **п**з **р**ци**т** **8** **л**, **Л**м **п**з **р**ци**т** **0**
8 **л** ши **К**ж **т** **о** **р** **8** **л**. **Л**мпзрци**т** **8** **л** есте кж-
тилъ каре съ лмпзрциеши; лмпзрци**т** **0****8** **л**, а-
чea прии каре съ лмпзрциеши; таr кжтори**8** **л**, е-
сте кжтилъ каре днсомнѣхъ дe кжте оръ лм-
пзрци**т** **0****8** **л** есте квпринсъ дн лмпзрци**т** **8** **л**: дн
каzъл пропус съ ведe квмкъ кжтори**8** **л** есте b .

Спре а днсомнa квмкъ есте а съ лмпзрци
о кжтиле прии о алтъ, съ скрие дн кипъл
уиматоr: $\frac{ab}{a}$, адекъ лмпзрци**т** **8** **л** есте ашъзат
дѣсупра, таr лмпзрци**т** **0****8** **л**. дeдeсупт, дeосъ-
биндъсе прии о траскетъръ, ши съ квнилъхъ:
 ab лмпзрцит прии a . Съ скрие $\frac{ab}{a} = b$; а-
семене $\frac{1}{6} = 3$. Днкжт трій есте кжтори**8** **л**
дe $\frac{1}{6}$ прекъм b есте кжтори**8** **л** дe $\frac{ab}{a}$.

52. Съ квние днсомнa къ лмпзрци**8** **л** ши
лмълци**8** **л** сънт операцій опусе (лмпротивите
уна алтia). Днмълци**8** **л** пъне лгкргиile ла лок
дн каре еле, съ афла днанилъ лмпзрци**8** **л**,
лнекът, $\frac{ab}{a} = b$ или $b \times a = ab$, дe асемине
 $\frac{1}{6} = 3$ ши $3 \times 6 = 18$.

Де лимпизрцир Ѹ кжтимилор некомплекс.

53. Есте де лимпизмат ла лимпизрцире, де-
спре семнє, коэфициенте ши литеје, тот а-
челе регуле че ши пентръ лимпизрцире.

a.) Деекъ лимпизрциитъл ши лимпизрциторъл аш
семнъл +, кжторъл тредъл съ айбе семнъл +;
деекъ үнъл дин доин аре семнъл —, атънче кж-
торъл ва авъс семнъл —, гар деекъ амжандоин аш
семнъл —, атънче кжторъл ва авъс семнъл +.

Ликжт пентръ лимпизрцир Ѹ кжтимилор мономе
съ статорииничеши үрмжтоаре регулы:

Адекъ кжторъл семнелор лимпизнате есте
позитив, гар кжторъл семнелор деосевите есте
негатив. Ликжт:

$$\begin{array}{rcl}
 + & - & + & - \\
 - & съш & - = +; & - & съш & - = - \\
 + & - & - & +
 \end{array}$$

b.) Че съ атиище де коэфициенте, операціа
съ фаче къ ёле ка л Арифметикъ.

c.) Гар пентръ литеји, съ ѡшерг ачеле че сънит
компакт лимпизрциитълълън ши лимпизрциторълън, гар
ла лимпизрцире експонентій съ скад ачел маин
ник де ла ачел маин маре.

I. Екземпляр.

$$\frac{+ 3 a^2 x}{+ 3 a} = a x .$$

II.

$$\frac{+ 12 a b^4}{- 4 a b} = - 3 b^3$$

III.

$$\frac{- 15 a d x}{+ 3 a x} = - 5 d .$$

IV.

$$\frac{- 32 a^3 b^4}{- 4 a^2 b^2} = 8 b^2 .$$

V.

$$\frac{+ 17 a b}{+ 5 b} = \frac{15 a b}{5 b} + \frac{2 a b}{5 b} = 3 a + \frac{2 a b}{5 b} .$$

Съ сокотим при ачест дни 8рмъ екземпляр къ
 $17 a b = 47$, ши къ $5 b = 15$, дропърција $\frac{47}{15}$
 $= 3 \frac{2}{15}$.

Аша даф квоторија дае $\frac{17 a b}{5 b} = 3 a + \frac{2 a b}{5 b}$.

Дѣкъ дропърција ши дропърција даф фи
 тот ачѣ квоторије, атчије квоторија даф фи

ЧИИМЪ. **ДИКЖТ:**

$$\frac{a}{a} = 1 \cdot \frac{a^2 b^3}{a^2 b^3} = 1. \quad \frac{-a^5 2 b^4}{+ a^5 2 b^4} = -1.$$

$$\frac{+ a^5 b}{- a^5 b} = -1. \quad \frac{- a^5 b^3}{- a^5 b^3} = +1.$$

Квантъл есте къмторъл експрилиъз
дe къмте оръл моногрцииторъл съз къприниде ли
моногрциитъл; Аар фиешкаре кътима есте
къпринисъ одатъл ли сине дисаш, Ареуптачеа
къмторъл ей есте чиимъ.

54. Дѣкъз ла моногрцииторъл арътъл ръмжнѣ
чева, дѣпоз че съз вор ѡшеръс литериле че сънит
комънсъ ла моногрциитъл ши ла моногрцииторъл,
атънчесъ моногрциирѣ нѣ съз поате фачеа ексак-
тъ (деплиш). Де ексемплъ: нѣ съз поате
моногрци $a^3 b$ прин $a d$, нин $a^4 b^5$ прин $a^5 b$,
пентръз къз дѣпоз че съз вор ѡшеръс тот ачеле
литеръе ла моногрциитъл ши ла моногрцииторъл,
апоъл ръмжнѣ d ла моногрцииторъл ли
ачел монгъзъ ексемплъ, таа. Ли ал доиле
ръмжнѣ a . Ли асемене какъ дѣстъл есте нѣ-
май аша а индика (а индикна) къз аре а съ

Фаче ʌмпəрцирѣ:

$$\frac{a^5 b}{a^3 d} = \frac{a^4 b^5}{a^3 b}$$

сѣꙗ $\frac{a^5 b}{d} = \frac{b^5}{a}$ щергънд литеꙑе
комѹнѣ.

Тот дѣ асемене саř фаче дѣкъз ʌмпəрцитѹл ши ʌмпəрциторѹл нѣ ор авѣ нин о литеꙑе комѹнѣ.

55. Аңсъ дѣкъз, дѹпъ че съ вор ѿрѹе литеꙑе комѹнѣ ла ʌмпəрциторѹл ши ла ʌмпəрцитѹл, нѣ ржмнє нимикъ ла ачест дийн ѹрмъ, атѹнчे и съ дѣ ҹипмѣ ʌн ачест ҹип:

$$\frac{a^5 c}{a^3 b^2} = \frac{c}{b}$$

Каç дѣкъз, съ лимѹлæще ʌмпəрциторѹл прім кїторѹл, атѹнче съ ва репродѹче ʌмпəрцитѹл.

56. Дѣ съ афлък ла ʌмпəрциторѹл ши ла ʌмпəрцитѹл тот ачѣ литеꙑк, атѹнче спре а фаче ʌмпəрцирѣ, съ скадѣ өкспонентѹл ʌмпəрциторѹлъй дѣ ла ачел а ʌмпəрцитѹлъй.

Екслемпль

$$\frac{a^5}{a^3} = a^{5-3} = a^2$$

Ачъста отърниq дe ачелe чe дeлъc лa дин-
тълциqре 8ндe сz к8вине aдъна pе eкспоненти;
тaр пeнтp8 фмпзрциqре сz к8вине aй съвтрацe.

57. Дeкz eкспонентuл a фмпзрциtорuлuй шi
ачела a фмпзрциtорuлuй cжnt tot aчia, aтъnчe
кжторuл вa авъ n uлz дe eкспонент, шi eкva-
ле к8 8нимe.

Eкcемплa.

$$\frac{a^4}{a^{-4}} = a^8 = 1$$

58. Дeкz eкспонентuл a фмпзрциtорuлuй
eстe мaй мaрe дeкaт aчeл a фмпзрциtорuлuй,
aтъnчe кжторuл вa авъ 8н eкспонент нeгатив.

Дe eкcемплa:

$$\frac{a^2}{a^5} = a^{-3} = \frac{3}{a}$$
 пeнтp8 кz o кжтимe шi aлta
eкvalъzк k8 $\frac{a^2}{a^5}$.

Дe фмпзрциr кжтимилoр комплексe.

59. Дeкz фмпзрciтuл eстe комплекс. тaр фмпзр-
ciтoruл iнкомплекс, aтъnчe тpeбeгi: 1°) a фмпзр-
ci пe aчeл литzий термин a фмпзрциtорuлuй приш

Лмпэрцииторъл, пэзшид регулиле прескрире пени-
тръ лмпэрциирѣ нчмерилор инкоиплексе, ши
д8пз ачѣста а скріе пе кжторъл дѣ опарте;

2°) А лнм8аци пе лмпэрцииторъл прин тер-
минъл кариле съ скріе ла кжгоръ.

3°) А съетраце дс лд. лмпэрциитъл пе про-
д8ктъл лмпэрциитълълън прин кжтоjъ, пэзшид
регулиле съетрацеjъ, адикъ, скимбжид сэмниле
прод8ктълълън,

4°) А фъче ржд8кціа терминилор асъмъна-
те че ржмжн д8пз съетрацеjъ. Асемене о-
пераций съ фак ас8пr1 челораланте термине
а лмпэрциитълълън; ачъле лнтълън трій операций
съ фак лн лмпэрциирѣ нчмерилор; таr а патра
есте лнс8шитъ лмпэрциирѣ алцебранче.

Е к с е м п л 8

$$\begin{array}{ccc}
 6a^5b^4 - 8a^4b^5 + 4a^3b^6 & | 2a^2b \\
 - 6a^5b^4 + 8a^4b^5 - 4a^3b^6 & | 3a^3b^5 - 4a^2b^4 + 2ab^5 \\
 0 & 0 & 0
 \end{array}$$

Лмпэрциск пе ачел лнтълън термин $6a^5b^4$
а лмпэрциитълълън прин $2a^2b$, лмпэрциитор,
кжторъл есте $3a^3b^5$, пе кариле тл скріш

съв ачесть лмпэрциитор . Фак лнмълцирѣ, про-
дъктъл есте $+ 6 a^5 b^4$; фак съетрацирѣ ским-
бънд съмиъл продъктълън дин + лн —, пе
кариле жл скрій съв лмпэрциитъл . Дъпъ че съ
фаче ръдъкціе, жм ръмжне нъла, пе каре ѿ
скрій дедесчпт, лн лок де а ѡшерце терминіе .

Асемене опереж асчпра терминілън ал доиле
ши асчпра ачелън ал тріале . Днкенинд лмпэр-
цирѣ, съ ва гъси де кжтор $3 a^5 b^4 - 4 a^3 b^4$
 $+ 2 a^2 b^4$.

60. Дѣкъ лмпэрциитъл ши лмпэрцииторъл
сънт кжтимъ полиноме, адикъ комплексе,
атънче съ факт тот ачеле операцій асчпра ачелън
лнгън мъдъларъл а лмпэрциитълън, ши дѣ-
къ тоате терминіе а лмпэрциитълън нъ сънт
щерсе дъпъ ръдъчере, апоин съ фаче тар опе-
рація асчпра терминіелор а лмпэрциитълън, каре
нъ сар фи ѡшерс лн ръдъчере ши асчпра ачелор
а продъктълън а лмпэрцииторълън нециерсе; ши
аша съ 8рмѣзъ пънз нъ ва ръмжне нимик ла
лмпэрциитъл, де есте къ пътицъ .

Ла ачел лнгън каз , лмпэрцирѣ съ фаче
нъмай приш ачел лнгън термин а лмпэрциито-
рълън, дар лн ал доиле каз съ лмълцжк
тоате терминиile а лмпэрцииторълън приин кж-

терміл, ши тоате термине а продуктүлүй тредевий а ле сүбтраце дө ла димпэрцинчл.

61. Спре а фаче операція күмай маре динесшіре, съ күвіне ордина пе димпэрцинчл ши пе димпэрцинторюл, аша динкіт съ съ регулеме поствл терминелор каре аш лите ре домнитоаре, динкіт ачеле че күпінді пүтерй май днаалте съ пречедѣз адикъ съ мѣргз днаннѣ ачелор че съніт май пүцин диниздате, адикъ: съ күвіне скріе терминиле дұпқа рәндүл скъұзаторй дө экспоненте а ле ачестей лите ре.

Де екземпмъ: воннад а димпэрци — $b^5 + 3ab^3 - 3a^2b + a^5$ прин $b^3 = 2ab + a^2$, съ күвіне ордина дин ачест кип:

$$\begin{array}{r} a^5 - 3a^2b + 3ab^2 - b^5 \\ - a^5 + 2a^2b - ab^2 \\ \hline 0 \quad 0 \quad 0 \\ - a^2b + 2ab^2 - b^5 \\ - a^2b - 2ab^2 + b^5 \\ \hline 0 \quad 0 \quad 0. \end{array}$$

$$\frac{a^5 - 2ab + b^2}{a - b}$$

Май наинте димпэрциеск пе терминчл чел динтжй димпэрцинчлүй a^5 прин ачел динтжй термин А димпэрцинторюлүй a^2 , ши скріш а ла квторю;

Дұғыз ачөд әнмұлცеск пе әмпәрцииторијл әнтрег прін кәторијл қазжатат a , сөбетраг продұкт8л $a^3 - 2a^2b + ab^2$ ә әмпәрциит8л8й, скимбид сөмінде дин + ән —, ши ви це ве рса, каре скріш с8е төрмінніле асемнанате а әмпәрциит8л8й; фак рәд8күіа, ши жм рәмжне де ла әмпәрциит8л — $2a^2b + 2ab^2 - b^3$.

Фак асемнене операцій ас8пра ачестей рәмзицә, әмпәрциинде пе ачел әнтәй төрмін а әмпәрциит8л8й, рәмас прін ачел әнтәй төрмін а әмпәрцииторијл8й карилеме есте a^3 , ши скріш пе кәторијл — b . Фак әнмұлциирѣ ши с8етрауеरѣ, прекүм ам 3ис; асемнене фәк ши рәд8күіа, ши прекүм н8м маң рәмжне нимикә, әмпәрциирѣ с2 әнкіе, гар кәторијл есте $a - b$.

Алт ек с8емпл8

$$24a^3 - 16ab - 30ac + 20bc \left\{ \begin{array}{l} 6a - 4b \\ 4a - 5c \end{array} \right.$$

Әрмәнд мәтод8л8й че саү арғатат ән ек8емпл8л тәрекүт, кәторијл ва фи $4a - 5c$.

62. Әмпәрциирѣ кәтимнілор алғебраиңе с2 фаче п8р8рѣ ән тот ачел кип, деши әмпәрциит8л аре маң м8лте кәтимн ән каре. Анитера че домиңдз с2 фіе әнзәлдатж тот ла ачѣ п8төре, ши к2 де асемнене с2 ағлз ши ла

ЛМПЗРЦИТОР.

Дѣкъ съ афлъ барекаре литере лн ачел лн-
тън термин а лмпзрциторълън, каре нѣ съ афлъ
ла лмпзрциторълъ, съѣ въ о литере есте лн-
нѣлцатъ ла о лнлтъ пчтере лн ачест
днитън термин дѣкът ла лмпзрциторълъ, атънче
лмпзрцирѣ нѣ съ полте фаче фзръ фракцій,
лнкът съ кввине пчмлъ а семнѣ лмпзрцирѣ.

Нои вом да ыи експлъ лн каре терминсле
лмпзрциторълъ съ вор афла ла о пчтере лнлтъ
лнлтъ дѣкът ла лмпзрциторълъ: Фіе дѣ лн-
пзрциитъ:

$$\begin{aligned}
 & p^4 o o o - r^4 \quad \left| \frac{p - r}{p^3 + p^2 r + p r^2 + r^3} \right. \\
 & - p^4 + p^5 r, \\
 & o - p^3 r + p^2 r^2 \\
 & \quad o - p^2 r^3 + p r^3 \\
 & \quad o - p r^5 + r^4 \\
 & \quad o \quad o
 \end{aligned}$$

Димълцинд пе каторибл пршл лмпзрциторълъ,
продъктъриле каре съ гасек квпршл десевин-
теле пчтеръ дѣ р ши дѣ r, каре липсек лмпзр-
циторълъ, дар фіешкариле къ десевинте сем-
не ши пенитръ ачѣста требъе съ липсакъ.

Іатж ач'єстъ лмчлцире: Ам скрик нчле пен-
тръ де а лнсъмна локъл терминелор че лнпсеск
ла. продъкт, прекъм ла лмпизрцитъл:

$p^s + p^r r + p r^s + r^s$ ԱՄՑԱՌՑՈՒՑԱՆ.

$p - r$, Դմջակորյալ.

$$- p^5 r - p^2 r^2 - p r^3 - r^4$$

$$\frac{p^4 + p^5 r + p^3 r^3 + p r^5}{p^4 \quad 0 \quad 0 \quad 0} - r^4.$$

Днрж че съ ва фаче ачест екземпля, бине
вафи де а маи фаче кътева алте де ачел
фелю, спре а съ практики лн ачесте опера-
ций. Асемене екземпля съ вор пътъ афла-
ти ачест 'кип: съ вор ляа дошк кътимъ ком-
плексе (полиноме) каре се вор лимълци 8на
приш алта; продъктъл вафи лимърцигъл, гар-
лимърцигъл вафи 8на съш алта дин ачесте
дошк кътимъ кариле саъ фот лимълцигът; ест-
ториевъл ва продъче пе ачеса каре саъ фост
лизат.

64. Антакмплекндъсъ а нъ съ погтѣ фаче
тмпизрцирѣ фзръ ръмъшищъ, атгнчсъ тиизр-
цироръсл съ скріе съвъ тмпизрциръл, ти форма
Фракцій; съѣ тмпизрцирѣ съ фаче ти десовъл,
ти ръмъшища съ скріе съвъ форма Фракцій.

◇ 38 ◇

Фie $a b + a c - b c + b d$, a сz лмпзрци
при $a = b$, атчнчкъ лмпзрциркъ сz поате
семнчи лн дачест киа:

$$\frac{a b + a c - b c + b d}{a - b}, \text{ съв а оперчи}$$

П парте, ши ккторювл ва фи:

$$b + c + \frac{b - d}{a - b}.$$

I. Експемпл.

A...	$\left\{ \begin{array}{ccc} x^3 - ax^2 + abx - abc \\ 0 & 0 & 0 \\ -bx^2 + acx \\ 0 \\ -cx^2 + bcx \\ -x^3 + ax^2 - abx \\ 0 & 0 & 0 \\ +bx^2 \\ 0 \end{array} \right.$	$\left \begin{array}{c} x^2 - ax + ab \\ -bx \\ \hline x - c \end{array} \right\}$ <div style="display: flex; justify-content: space-between; align-items: center;"> Фимпър- ципорий </div>
B...	$\left\{ \begin{array}{ccc} -cx^2 + acx - abc \\ 0 & 0 & 0 \\ +bcx \\ 0 \end{array} \right.$	
R...	$\left\{ \begin{array}{ccc} cx^2 - acx + abc \\ 0 & 0 & 0 \\ -bcx \\ 0 \end{array} \right.$	

Дұпж қ8 тоате сз вор ордона дн привирѣ дe
 x , 3ик $\frac{x^2}{x^2} = x$ каде скріш лакктори; днмъл-
 юзек пе дмпэрцииторул прин x , таr продуктул
 сзж жл скріш т A к8 семниле контрагре, спре
 ал с8етраце дe ла дмпэрциитору. П8инд 0 сз
 фіешкаре днн терминиле че сз ынимичес. Ры-
 машница о скріш дн P, ши 3ик дұпж ачесте:
 $-\frac{c x^2}{x^2} = -c$; скріш — с лаккторю. Днмълцинд
 ши с8етрзгид дұпж регулиле үште, скріш
 продуктул ла B к8 семне контрагре; ши пре-
 кым нұмаң есз ничй о нож рымашниц, еш дн-
 кею күмкъ ккториул ексаkt есте $x = c$.

65. Дe сз поате, сз күбине ордона дн а-
 ша кип ка ачел днтзй термин а дмпэрциитори-
 лын сз фіе некомплекс, прекум дн експем-
 плуl тредект; ши дѣкъ ачѣста н8 сз поалғе
 фаче, сз күбине к8та пе ккториул т дегайл
 (к8 амзрзнтгул), дмпэрцинд т десозбі пе фіеш-
 каре термин комплекс а дмпэрцииторлын прин дн-
 трегуl дмпэрциитор.

Пентр8 ачѣста: сз ордонеj пе үншл ши пе ал-
 туl дн привирѣ үнен нож литере каде пе днтмъл
 термин а дмпэрцииторлын сз факт. інкомплекс,

ши пе линтажъл термин а линейците във откат дес комплекс като ви към пъзинци,

II. експеримент

Линейци $\left\{ \begin{array}{c} a^5 - a^4 bc - a^3 b - a^2 b^2 + ab^3 c + b^5 \\ 0 \quad \quad \quad 0 \end{array} \right.$ $a^5 b - a^4 c - a^3 b^2$ $- a^5 + a^2 b^2$ $0 \quad 0$ $- a^2 b$ 0	$\left\{ \begin{array}{c} a^3 - b^2 \\ + a^3 b \end{array} \right.$ $a - ac - b$	Ампър- цитор. къмпор.
P $\left\{ \begin{array}{c} - a^4 bc - a^3 b + ab^2 c + b^5 \\ 0 \quad \quad \quad 0 \end{array} \right.$ $- a^4 c - a^3 b^2$ 0	(каза 1) $a^2 b + a^3 a^3 b + a^5$	
B $\left\{ \begin{array}{c} + a^4 c - ab^2 c \\ 0 \quad \quad \quad 0 \end{array} \right.$ $+ a^4 b c$ 0	(каза 2) $- a^4 bc - a^4 c a^3 b + a^5$	
P'' $\left\{ \begin{array}{c} - a^3 b + b^5 \\ 0 \quad \quad \quad 0 \end{array} \right.$ $- a^3 b^2$ 0	(каза 3) $- a^3 b^2 - a^3 b a^3 b + a^5$	
C $\left\{ \begin{array}{c} + a^3 b + b^5 \\ 0 \quad \quad \quad 0 \end{array} \right.$ $+ a^3 b^2$ 0		

Лмпърцитъл ши лмпърциторъл фінд ачес ордонате та привирѣ литеій *a*, ач фіешкаре де лнтжъл а лор тेरмин о кжтиме полиномъ сък комплекс; де ачета лмпърцеск лндесевъ ачеста кжтиме, ордонашнлд лпривирѣ литеій *b* (всѧ каза 1), та каторъл дрепт есте *a*; лнмълцжнлд пе лмпърцитъл прии *a* ши ским-жнлд семниле, капът кжтимѣ *A*; апоѣ рздг-кнлд тоате, ачѣ лнтжъл рзмъшицъ есте *P'*

Фінд къ лнтжъл теरмин а ле ачестен рзмъшицъ есте комплекс, прекъм ши ачел лнтжъ теरмин а лмпърциторълъ, еш маѣ фак лндесевъ о лмпърцире; ши ордонашнлдъ лпривирѣ литеій *b* (всѧ каза 2), каторъл есте — *a c*; лнмълцжнлд — *a c* прии лнтреғъл лмпърциторъл, ским-жнлд семниле, ам продг-ктъл *B*. ши дѹпъ рздгекїе есъ а доꙗ рзмъшицъ *P''*.

Апоѣ фінд къ ачел лнтжъл теरмин а ле ачестен а доꙗ рзмъшицъ есте лнкъ комплекс, і фак лндесевъ лмпърцире (всѧ каза 3), ши каторъл есте — *b*. Лнмълцжнлд — *b* прии лмпърциторъл, ши ским-жнлд семниле, ам кжтимѣ *C*; рздгекнлд дѹпъ реғъле, нын' рзмъшие нїмикъ. Дин ачеста лнкес къ єкса-

тил кътото ѝ есте $a - ac - b$.

Фак дин но^в пръба лнмълцкнд пе лмпзр-
циторъл прии ачест кътото, каре жи да де
продълж пе лмпзрциитъл пропъс.

А афла пе тоцъ лмпзрциторий
екса^кци а чн^ей кътимъ ал^уе браіче.

66. Пендръ де а афла пе ачел ма^н маре лм-
пзрциторъ комън а до^ж нчмере дате а ши b ,
лмпзрциеще пе ачел ма^н маре, че на сокотек
 a , прии ачел ма^н ми^к b ; де ба єши ачъ
лтън ръмъшицъ c , лмпзрциеще b прии e ; де
ба єши о а до^жа ръмъшицъ d , лмпзрциеще c
прии d ; де ма^н есъ о а тріа ръмъшицъ e , лм-
пзрциеще d прии e ; ши лн 8рмъ, де ве^й къпъ-
та о лмпзрцире фъръ ръмъшицъ, агънче лм-
пзрциторъл ачелън резълатат ба фи нчмъръд
къзътат.

Съ лчмърим ачест експлъ прии цифре. Съ
чеде ачел ма^н маре лмпзрциторъ комън а нч-
мърълън 384 ши а 56.

1^о.) Лмпзрциеск 384 прии 56, ши ам $\frac{384}{56} =$
6, къ 48 ръмъшицъ.

2^о.) Фъръ а лъд аминте ла кътото, лмпзр-

◇ 43 ◇

цеск 56 прии 48, ши ам $\frac{3}{4} \cdot \frac{6}{8} = 1$, ши 8 ръмъшнцъ.

3°.) Ампърцеск 48 прии 8, ши ам $\frac{4}{8} \cdot \frac{8}{8} = 6$, фъръ ръмъшнцъ. Дин ачесте днкеъ къ 8 есте ачел маъ маре нъмър кариле поате Ампърци дъодатъ пе 384 ши пе 56.

67. Асемине спре а афла пе тоцъ Ампърциториъ ексакцъ а үненъ кътимъ алъевранче, съ оперъзъ прекъм маъ със къ нъмъре; адекъ: динтънъ съ Ампърцесе юе кътимъ пропъсъ прии тоцъ а ей Ампърциториъ симплъ, пънъ съ ба къпъта дъ къториъ үнимъ. Дъпъ ачъста съ Амълацеск тоцъ ачещъ Ампърциториъ үниъ прии алънъ, ши тотимъ ачестор продъктъръ ши ачесториъ Ампърциториъ симплъ, къпринде пе тоцъ Ампърциториъ ексакцъ а кътимеъ пропъсе.

Е к ѿ м п л ъ .

Фіе кътимъ $a^3 b + a^2 b^2$ а къріа тоцъ Ампърциториъ аз а съ гъси ; еш дншире прекъм 8рмъзъ :

$$\begin{array}{l}
 a^3 b + a^2 b^2 \\
 a^2 b + ab^2 \\
 ab + b^3 \\
 a + b \\
 1
 \end{array}
 \left| \begin{array}{l}
 a \\
 a, a^2. \\
 b, ab, a^2 b \\
 a+b, a^2+b^2, a^3+b^3, a^2 b+a b^2, \\
 a^3 b + a^2 b^2.
 \end{array} \right.$$

Траг σ линіє дин със λ и μ ос, пентр δ де а
дёссеи пе λ мпзрциторій; апои λ мпзрцинд
кжтим δ датъ прин a , кжтори δ л есте $a^2b + ab^2$
пе каре ил скріш съв кжтим δ пропоз. Взд кж
ачел кжторю съ маи поате λ мпзрци прин a ,
дечн скріш a спре дрѣпта, та пе кжтори δ л
 $ab + b^2$ спре стжнга линій. Димчлцк δ λ м-
превиз пе λ мпзрциторій афлацн, ам a^2 каре
скріш спре дрѣпта ши tot пе ачн линіе че ши
 a . $ab + b^2$ непртжн δ а съ λ мпзрци декжт прин.
 b , скріш b спре дрѣпта линій вертикале, та
пе кжтори δ л $a + b$ спре стжнга. Димчлцк пе
тоцн λ мпзрциторій гасицн прин b , ши скріш пе
ачедаш линіе продвктуиле ab , $a b$. $a + b$ не-
пртжн δ а съ λ мпзрци декжт прин сине фсш,
е $\ddot{\text{e}}$ жл скріш λ и ранг δ л λ мпзрцитори δ лорн ши
скріш 1 ла кжторю, λ и 8рн δ л λ мчлцинд пе а-
чест по δ λ мпзрцитор прин тоцн чедланцн а-
к δ ма афлацн, скріш продвктуиле лор пе tot
ачн линіе, ши ам аколо пе тоцн λ мпзрцито-
рий а кжтимеи пропоз.

68. Да λ мпред δ лар δ регулеи, че ам дат
ла 66, пентр δ де а афла ачел маи маре
ком δ н λ мпзрциторн, съ $\ddot{\text{e}}$ ачн маи маре лизс δ р
ком δ н δ де д08ж нымеи, съ кжине а л8а

аминте къз фіешкаре нчмэр компъс .деваджъ діш
тмчлцирѣ де одекаре нчмере симпле, ши къ
ти фіешкаре ексактъ тмпэрцире, тмпэрцито-
риял мъсъръ пе тмпэрцитиял; ши къ тндаатъ
че есте вре о ръмъшицъ, скъзинидаусъ ачѣ ръ-
мъшицъ де ла тмпэрцитиял, тмпэрциториял
иа юа мъсъра ексакт.

Де експлъ, $\frac{17}{2}$ дз 5 де къторъ ши 2 де
ръмъшицъ, съетраце 2 де ла 17, отънче тм-
пэрциториял 3 юа мъсъра ексакт пе $17 - 2$,
каре сънт 15.

ДЕСПРЕ ПЪТЕР Й.

Де ръмъшици.

69. Съ нчмече Пътер ю чнсъ мъ-
рий продъктул ачестей търимъ тнмълците
принъ чнмече, съѣ принъ та тисаш, чна съѣ маѣ
мълте оръ.

70. Ачестъ пътер ю чнмече ши гра-
дъ. Дечъ ачѣ тнтънъ пътер ю а есте а,
съѣ де З есте З, тнтънъ пътер ю ab е-
сте ab.

71. А до²а пътере каре съ нъмеще Квадрат, есте о мъриме днмълци^{тъ} прии днсаш сине. a^2 есте квадратъл де $a \times a$, пренкъм 9 есте квадратъл съ^{тъ} а до²а пътере де 3.

72. А трета пътере съ^{тъ} К⁸ въ⁸ есте продуктъл квадратълън днмълци^{тъ} прии а са днтъе пътере, а дескъ а до²а пътере днмълци^{тъ} прии днсаш сине, ши аша ма^н департе. Днкът, 27 есте продуктъл квадратълън де 9 съ^{тъ} прии а са днтъе пътере 3; a^3 есте еквал^{къ} $a \times a \times a$ съ^{тъ} a^3 .

74. А патра пътере, съ^{тъ} Квадрат — квадрат, есте продуктъл квадратълън днмълци^{тъ} прии днсъш ел. $a^2 \times a^2$, съ^{тъ} $9 \times 9 = 81$, есте квадратъл — квадрат де 3.

74. А чинчъ пътере съ нъмеще ши квадрат — к⁸ въ⁸, пентрълъ съ есте продуктъл квадратълън прии к⁸ въ⁸лънън нъмър. Де експемплъ, a^5 , есте продуктъл де $a^2 \times a^3 = a^5$.

Пентрълъ асенине к⁸ въ⁸нт, а шеса пътере съ нъмеще к⁸ въ⁸ — к⁸ въ⁸.

75. Съ нъмеще ръдъчинълъ а 8ненъ пътеръ о мъриме днмълци^{тъ} прии 8нине съ^{тъ} прии днсаш сине. Де експемплъ 4 есте ръдъчинна де

16 ши де 64, & а есте ръдзчина дe a²,
^{a'} дe a' &. О ръдзчинъ та дeоссите нъ-
мнръ, дeпz пътегиле а кърора та есте ръдз-
чинъ. Ръдзчика линтън, а доza същ
квадратъ, а тria стъкъ къбъ, &.

79. Линтън ръдзчинъ а ѿней мъримъ есте
кър линсаш ачъ пътере. Ръдзчина линтън дe
a есте a, дe 4 есте 4, &.

77. Кѫнд съ трактъз дeспре ѿни квадрат
ши съ вореюще дeспре а съ ръдзчинъ, тогдъ-
уна съ къбине линцълеце о ръдзчинъ квадратъ.

78. Пентръ дe а линсъмна ръдзчина ѿней
мъримъ, съ пъне ачеst семнъз $\sqrt{}$ линпътъ а-
чей мъримъ, ши съ скріе дeспра семнълън
цифра че линсъмнъз пе ръдзчина каре во-
им а семнъни, аша дар, семнъл $\sqrt{}$ дратъ
ръдзчина квадратъ; семнъл $\sqrt{}$, ръдзчина а
треа стъкъ къбъ. Тот ачелe семнъ съ линтъръ-
инцаузъ пентръ дe а съмнъи о ръдзчинъ а къ-
тимилор комплексе. Линкат $\sqrt{a} + 2ab + b^2$
експримъз ръдзчина квадратъ а къмименъ a^2
+ 2ab + b². Линя трасъ дeспра кътимилор
съмнъеще ръдзчина кътимилор афлътоаре дe дe-
съпт. Пентръ а семнъни ръдзчина квадратъ а ѿнъ
нъмър, съ поате а нъ скріе цифре пеestе семнъл,

Че а скріє нчмай: $\sqrt{a^2 + 2ab + b^2}$.

79. Вонд а лнзлца о мзриме ла о пчтере дестерминату, сз квиие лнмвлци ач'сту мзриме прии та лнкаш, де аткть орн, маи пчции уна, ккте үнимй сжит, съш ккте үнимй дш сз фіе ла експонент.

Аша дар, пентр⁸ де а лнзлца a ла о аптра пчтере, сз квиие лнмвлци a прии сине, де 4 орн маи пчции уна, съш де 3 орн, ши аша маи департе.

Кважнтул есте кз, пентр⁸ де а лнзлца о мзриме ла а ен а доза пчтере, адека ла квадрат, требуй нчмай одату а лнмвлци a^2 ч'сту мзриме прии сине.

Ачесте, че 3⁸ зис сз апл'кз ши ла кктий, инкомплексе.

Тот асемене, резултат сз поите кппата лнмвлцишд пе експонентул а фіешкзріа лнтере прии експонентул а пчтерій ла каре есте а сз лнзлца кктий. Пентр⁸ де а лнзлца $a^3b^6c^4$ ла а трея пчтере, лнмвлцеск пе експоненти лнтерилор a, b, c , каре сжит 1, 2, 4, прии 3, ши гасеск $a^3b^6c^{12}$; асемине вон лв' а шеса пчтере де $a^3b^6c^{12} \times 6 = a^{18}, b^{36}, c^{72}$, &: каре есте а шаса пчтере де a^3, b^6, c^{12} .

Дѣкъ квадратъ алгебраикъ аре чи коефициентъ, съ къвание ал днѣлца ла пътеръ пропорцъ, днѣкът, а чинчъ пътере дѣ $2a^2b^5$ есте $32a^{10}b^{15}$.

80. Тодате пътериле а чиенъ квадратъ інкомплексъ поситиве сънт поситиве; дар дѣкъ о квадратъ и негативъ, а тънчъ и чианъ пътериле непрекете сънт негативе тај чееланте поситиве. Днѣкът, а дова пътере дѣ — a есте поситивъ, пентръ къ — X — дѣ +; дар пентръ а трета пътере чианъ кър контра, фишъд къ — $a^2X + a$ дѣ — a , &c. Дечъ пътериле прекете а чиенъ квадратъ и негативе інкомплексъ ня дѣ рееле (днѣфінциате) рѣдъчишъ; къчъ, — a^2 ня поате авѣ дѣ рѣдъчишъ чианъ + a , чианъ — a , фишъд къ квадратъл лор дѣ дѣ асемише + a^2 . Дечъ, — a^2 ня поате авѣ алта дѣкът о рѣдъчишъ імацинаріе (днѣкипчитъ) ши съ експримъзъ днѣ ачест фелю: $\sqrt{-a^2}$.

Вондъ а днѣлца пе чи биномъ, ла оръ каре пътере, а тънчъ сънт дова регуле дѣ чиат: а чѣ днѣкъ привеши пе литееръ, тај а дова пе коефициентъ.

81. Регула днѣкъ. 1.) Майнан-

ИНТЕ СЗ КІВІННЕ ЛІНІЛЦА ПЕ ЛІТЕРА ВІНОМ 8 А 8 ІІ
 А ПУТЕРІК ПРОПОЧСЯ, АЧЕСТА ВА ФИ ЛІНТЖЮЛ ТЕР-
 МІНІ А ПУТЕРІН. 2.) А ЛІНІЛЦА АЧЕСТГ ДІНТЗН
 ЛІТЕРІ А О ПУТЕРІ Е КІ 8Н ГРАД МАЙ ЦІОС, ШИ
 ДІЧПІ АЧЕСТА А О ЛІНІМЧЛЦИ ПРИН АЧЕ ЛІНТЖН ПУ-
 ТЕРІ А ЛІТЕРІН А ДОЧА, ПРОДІЧКТГЛ ВА ФИ АЛ ДОН-
 ЛЕ ТЕРМІН А ПУТЕРІН КІЧГАТЕ: 3.) ЧЕЛЕЛАНТЕ
 ТЕРМІННЕ СЗ ВОР КІПІТА, ТОТ ЛІМІЧЦІНІНД АЕ
 8Н ГРАД ПУТЕРІК АЧІН ЛІНТЖН ЛІТЕРІ, ШИ А-
 ДІЧЧУНД АЕ 8Н ГРАД ПУТЕРІК ЛІТЕРІН АДОЧА,
 ПІНІЗ СЗ АҮІНІЦЕ АЛ 8Н ТЕРМІН 8НДЕ АЧЕСТГ
 А ДОЧА ЛІТЕРІ ЕСТЕ СИНГУРІ ШИ ЛІНІЛЦАГЛ АЛ
 ТОТ АЧЕ ПУТЕРІ ЧЕ ШИ АЧЕ ЛІНТЖН АЛ ТЕР-
 МІНІЧЛ ЛІНТЖН. АША ДАР, А ЧІНЧІК ПУТЕРІ
 АЕ $a + b$ ЕСТЕ $a^5 + a^4 b + a^3 b^2 + a^2 b^3 + a b^4 + b^5$. АЧЕЛ ЛІНТЗН ТЕРМІН ЕСТЕ a^5 , АДЕ-
 КІ А ЧІНЧІК ПУТЕРІ АЕ a , ПЕНТРІ КІ ЕСТЕ А СЗ
 ЛІНІЛЦА $a + b$ АЛ А ЧІНЧІК ПУТЕРІ; $a^4 b$ ПРО-
 ДІЧКТ АЕ a^4 ПРИН b ЕСТЕ АЛ ДОНЛЕ ТЕРМІН Л
 КАРЕ a ЕСТЕ ЛІНІЛЦАГЛ АЛ ПУТЕРІ МАЙ ПУЦІНІЗ
 АЕ 8Н ГРАД ДЕКЖТ ЛІН АЛ ДОНЛЕ; КІНД b ЕСТЕ
 ЛІНІЛЦАГЛ АЛ 8Н ГРАД МАЙ МЧЛТ, ШИ АША МАЙ
 ДЕПАРТЕ ПЕНТРІ ЧЕЛЕЛАНТЕ ТЕРМІННЕ. ЛІН 8РМІ,
 АЧЕЛ ДЕПЕЧРМІ ТЕРМІН b^5 ЕСТЕ О ПУТЕРІ АЕ b

Каре есте tot ачел чеши a линиачел линий термин, &c.

Деекъ уна дини квадратиile виномълън есте негативъ, атънче тоате терминиле пътериъл аш алтернатив (пес рънд) съмнъл + ши съмнъл —. Линкът, а чинчъл пътере де $a - b$, фраза къпринде пес кофициенте, есте $a^5 - a^4 b + a^3 b^2 - a^2 b^3 + a b^4 - b^5$.

82. А до8а рсгълз, съвърху кофициентълор.

Линиите ачелъл линий термин ня съ скрие ниичъ към кофициент, че ла ачел ал доиле съ дълън кофициент еквъл към експонентъл ачелъл линъл. Ди екземпляр де мънсъс, скрие 5 де кофициент ла ал доиле термин, пентръл към експонентъл ачелъл линъл есте 5; Деянъ ал доиле термин, към ал съвърху кофициент, есте $5 a^4 b$.

Пентръл де а гъси по кофициентъл ал терминълъл ал трънле, съ къвине а съ лъвтора към терминъл кариле ил пропошъще, адекъ към ачел ал доиле; съ къвине линълци пес кофициентъл ал ачестъл ал доиле термин приин експонентъл ачиъ линъл линъре a а tot ачелъл термин; деянъ съ къвине линълци 5 приин 4 ши

а лмпърци продвктул 20 прии 2 , кариле $\sqrt[n]{\text{сумн}^{\text{б}}}$ рангчл че квпринде ачел термин $\sqrt[n]{\text{пчтер}}$. Аша дар, 10 есте коефициентчл де ал тринле термин a^b . Пентрч коефециентчл а терминчлън ал патрile a^b , съ лнмълцъще коефициентчл 10 де ал тринле термин прии експонентчл 3 а ле ачелчлън кариле ил пропошъше, ши съ лмпърцеще продвктул 30 прии 3, кариле $\sqrt[n]{\text{сумн}^{\text{б}}}$ рангчл че квпринде тот ачел ал тринле термин $\sqrt[n]{\text{пчтер}}$. Дар, квторчл де 30 прии 3 есте 10; дечй ши коефициентчл де ал патрилът термин есте 10 . Асемине операций съ фак пентрч тсате челеланте термине. Аша дар, пентрч де а афла пе коефициентчл $\sqrt[n]{\text{чнч}}$ термин де о пчтере а $\sqrt[n]{\text{чнч}}$ бином , съ квбине а съ афтора кв терминчл че ил пропошъше, а лнмълци пе коефициентчл а ле ачестчлън термин пропошиторю прии експонентчл ачий лнтън а сале лнтире , ши дгпж ачеста а лмпърци продвктул прии нчмърчл кариле $\sqrt[n]{\text{сумн}^{\text{б}}}$ рангчл терминчлън $\sqrt[n]{\text{пчтер}}$. Атчнче квторчл а ле ачестей лмпърцирн, есте квчтатчл коефициент.

Дгпж ачесте регчл, а чинчът пчтере де $a+b$, кв а сале коефициенте, есте $a^5 + 5a^4 b + 10a^3 b^2 + 10a^2 b^3 + 5a b^4 + b^5$.

Амжидож терминиле екстреме каре сънт
ши линтаж ши ачел дөпө үрмэ нэг аш коефициенте
лисъимнате, пентрэ кэ а лор коефициент
есте нэмаан үнимж.

Терминиле үнжложие, каре дэ асемине сънт
дөлжртате дэ ла ачел екстреме, аш тот ачел
коефициент. Динкжат, дин өкслэмплэл дэ май
със, терминиле $a^5 b^1$ ши $a^1 b^5$, финд дөопотривз
дөлжртате дэ ла екстремиле, аш фишкарэ 10 дэ коефициент; асемине үрмэхээз кэ
амжидож терминиле $a^4 b^1$ ши $a^1 b^4$, фишкарэ аш
5 дэ коефициент, ка үнилэ чесънт дөопотривз
дөлжртате дэ ла екстреме. Дүпэ ачесте,
дэйкэ сав афлат коефициенте дэ цюмжтатж
терминилор а үней пүтерж дэ үн бином, дэ
присос есте а үнчлач чөлөлдөнте, пентрэ кэ аш
коефициенте өквалие кэ ачел а линийлор тер-
мине.

Аша дар тот дин өкслэмплэл май със линсъим-
нат, $a^5 + 5 a^4 b + 10 a^3 b^2$ финд терминиле
дэ цюмжтатж ачестж бином, терминий дэ чад-
лангз цюмжтате вор фи өквалие, ши дин үр-
марж $10 a^3 b^2 + 5 a^4 b + a^5$. Да линтажмпларе
кэнд ачесте термине ар фи үн нэмэр нэмэр-
декет, сэ вор кэчлач коефициентиле ачелгэл дин-

тъй терминие, пън ла ачел де множлок множокъ-
живе, кариле ня аре юн асемине; дупъ регула
датъ, чөлеланте, прекъм ам живе маен със, вор
фи асеминате къ ачеле житъ кореспонденте.
Фие, де екземпълъ, $a + b$ а съ ръдика ла аше-
са пътере. Ачестъ пътере есте $a^6 + 6a^5b +$
 $15a^4b^2 + 20a^3b^3 + 15a^2b^4 + 6ab^5 + b^6$.

83. Дѣкъ, ла юн бином, юна дин доъж лите, аре де коефициент алта дѣкът юниме, съ къбине
множлци пе коефициентъл а фіешкъръга термин
а пътери прин ачелаш град а коефициентълъ,
ка ачела ла каре ачестъ лите, есте множлца-
тъ на термин.

84. Дечъ, спре а множлца $a + 3b$ ла а патра
пътере, съ къбине маините множлца $a + b$
ши апоин а множлци пе коефициентъл юнде съ
афлъ b прин пътеръ ла каре b есте множлца-
тъ на ачест термин.

Иата ачестъ пътере де $a + 3b$: $a^4 + 3 \times$
 $4a^3b + 9 \times 6a^2b^2 + 27a \times 4ab^3 + 81b^4$.

Дѣкъ ши a ар авъ юн коефициент, сар къ-
бини множлци пе коефициенти а терминилор каре
къпринид пе a прин пътери ла каре a есте
множлцатъ. Дѣкъ, де екземпълъ, ар фи $2a$,
сар къбени операции множлцатъ кип спре ал множл-

ца ла а патра пүтере, $2a + 3b$ каре єквалъз $16a^4 + 8 \times 3 \times 4a^5b + 4 \times 9 \times 6a^6b^2 + 2 \times 27 \times 4ab^5 + 81b^6$.

Д8пз че вом днмълци пе коефиціенти вом къпта $16a^4 + 96a^5b + 216a^6b^2 + 216ab^5 + 81b^6$.

85. А үрма квадрателор ши пүтерилор, деспре каре ам ворбит, вом да регуле асъпра операціилор опусе, адекъ ачелє асъпра скоатерій ръдъчинилор квадрате, каре аратъ де а афла ръдъчина кътимеъ пропусе, фіе де єкземплъ, 100: еш скот ръдъчина квадратъ каре есте 10, ши каре ачѣстъ съ нъмеше а екстраце съш а скоате ръдъчина квадратъ. Дечъ асъпра кътимиилор лигерале $a^2 + 2ab + b^2$, ръдъчина квадратъ есте $a + b$.

Екстраце єръ ръдъчинилор де кътимъ лигерале.

86. Дѣкъ кътимъ лигералъ есте инкомплексъ, атънче ръдъчина съ екстраце лмпърцинд пе експонентъл а фіешкърія лигере прин нъмбръл кариле днсъмнъзъ ръдъчина.

Ръдъчина квадратъ де a^4b^6 есте a^2b^3 .

Ръдъчина кубикъ де $a^5b^4c^6$ есте ab^2c^3 , &c.

Динтре ач්єста съ ва үрма методу лінфор-
мэрій пүтерилор а үнеј кәтимий илкомплексе,
кәчн, фіннд къ пәнтрө дә а лнзлца о кәтиме
ла оръ каре пүтере, съ къвине а лнмвлци
пес экспонентула мэримеј прии экспонентула
пүтерій ла каре вони лнзлца пе кәті-
ме. Дин ач්єста үрмѣжз къ, спре а фаче
екстрагерѣ рздзчинеј каре есте операціе оп-
съ къ лінформарѣ пүтерилор, съ къвоне лн-
пэрци пе экспонентула а кәтимеј прии нымзрұл
лнсомниторю градула рздзчинеј.

87. Асемине съ поате семнѣн рздзчинна-
үнеј кәтими комплексе, трағжнд асупра ачестеү
кәтими о линіе, ши пүннд спре дрѣгита а-
честеү линій о фракціе а кзріа нымзрұтօрю съ
фіе үниимѣ, тағ нымиторијла нымзрұл че лнсомн-
нѣжз рздзчина.

Аша дағ, рздзчинна квадратз дә $a - b^2 + c$
есте $\overline{a - b^2 + c}$, $\frac{1}{2}$, рздзчинна къбикz а тот а-
чій кәтими есте $a - b^2 + c \frac{1}{3}$; рздзчинна ква-
дратз дә $a^2 + b^2$, есте $\overline{a^2 + b^2} \frac{1}{2}$; рздзчинна
къбикz, дә $a^2 + b^2 + c$ есте $\overline{a^2 + b^2 + c} \frac{1}{3}$;
рздзчинна n дә $a - b + c$ есте $\overline{a - b + c} \frac{1}{n}$.

Ла линтимпларе канд кжтимъ комплекс арфи акъма тнзлцатъ ла о пытере съмнчнитъ де чн експонент пыс ла капштъл линий, атчнчъл сар къвени а линпэрци пе ачест експонент прин нчмъръл че линсъмнълъл пе рздъчина; линкът, рздъчина де $a b^x$ есте $a b^{\frac{x}{2}}$; рздъчина а трета де $a - b^x$ есте $a - b^{\frac{x}{3}}$, &c.

Асемине съ поате съмнчни рздъчина лн ачест кип, джнадчи пе линпэрциторъл де. Експонент: $a^{\frac{1}{2}} = \sqrt{a}$, $a^{\frac{1}{3}} = \sqrt[3]{a}$, &c.

88. Екстраперъл рздъчинеъ квадрате а кжтимилор линтерале съ фаче тот лн ачел кип че ши ачелор къ нчмере, къ ачестъ линсъ къ нч съ позицъе рангъл пентръл десосевителе продъктъръ че вонм але събтраце, ши къ нч съ къвине линпэрци кжтимеле линтерале лн класъръ, прекъм съ фаче пентръл екстраперъл рздъчинилор къ нчмере. Линсъ дъпъл фиешкаре събтраце съ къвине а фаче рздъчеръл кжтимилор асъмънате, фиес де екземплъ, кжтимъ $9 b^4 - 12 b^2 d x + 24 b^2 f y + 4 d^2 x^2 - 16 d f x y + 16 f^2 y^2$, каре есте ордонацъ лн привиръл линтереъ b ; дечъ май лтъл съ къвине екстрапе рздъчина квадратъ а ле ачестеъ кжтимъ.

$$\frac{9b^4 - 12b^3dx + 24b^2fy + 4d^3x^3 - 16dfxy + 16f^3y^3}{-9b^4 + 12b^3dx - 24b^2fy - 4d^3x^3 + 16dfxy - 16f^3y^3} \cdot \begin{pmatrix} 3b^2 - 2dx + 4fy \\ 6b^2 \\ 6b^2 - 4dx \end{pmatrix}$$

$$\begin{pmatrix} 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \end{pmatrix}$$

Демонстрація.

Дозві че съ ва ордона ачест кнп кжтимѣ пропуск та зглбнн дедесчпт о лншіс ши алта спре дрѣпта але ачестей кжтимї, апої оперез къ ачел дтзї термин $9b^4$, дтзївл нѣмзр а кврзл рзджчина квадратъ есте $3b^2$, пе кариле ил скрів спре дрѣпта; ил днналцї ла квадратъл съї, ши капзт $9b^4$; фак съетрацерѣ, дозві че лам скриє дедесчпт ачелгї днитї термин, днн дозві семнзл опус. Прекъм ачесте дозві кжтимї съ нимическ, скрів нѣла дедесчпт.

Трек ла нѣмзръл ал доиле, єї де дмпзрцитор пе терминъл ал доиле — $12b^3dx$ а кврзл дмпзрцитор есте дндоинъл

Де ачеа че ам гэсигт ла рэдзчиниз каре им дэ²
 b^2 , ши дэгэж лимпэрцире ам де кэторю
 $-2dx$ пе кариле ил скриш линьрма де $3b^2$.
 Дэгэж ачёста лимвлцэск пе лимпэрциторыл $6b^2$
 прин $-2dx$, ши дэгэж че ам адзоцит квадратыл де $-2dx$, капжт ам продукт, $-12b^2dx$
 $-4d^2x^2$ кариле брэ а сэ, скэдэ де ла кэтиимъ
 пропуск, ши дэгэж че сэ ба фи фэкшт сүетра-
 ўеръ, скришдэгэв сэмнэлэ контрагрэе, фак рэ-
 дзкциа, ши им рэмжи нэмаан ачестэ тэрий тэр-
 мине $+24b^2fy - 16dfxy + 16f^2y^2$, асвара
 кэврора опереж ка ши асвара терминшилор
 чөлөр дин үрмэ, ляжид $24b^2fy$ де лимпэр-
 цитыл, бр ам де лимпэрциторыл $6b^2 - 4dx$, каре
 есте тийдоитыл де ачеа че сэ афлэ ла рэдз-
 чиниз. Лимпэрциеск $24b^2fy$ прин $6b^2$, ачел
 линь тэрмин а лимпэрциторылъ, ши ам де
 кэторыл $+4fy$, каре скриш ла рэдзчиниз. Дэгэж
 ачёста лимвлцэск пе лингрегула лимпэрциторыл
 прин $4fy$, ши продуктыл есте $24b^2fy - 16$
 $dfxy$ кэтрэх кариле адлаг $16f^2y^2$, че есте
 квадратыл тэрминулын каре ам пус ла рэдзчиниз;
 ил скриш сүет ачелэ дин үрмэ тэрмине а кэ-
 тимеён пропуск, кэ сэмнэ контрагрэе, ши дэг-
 эж че бой фаче рэдзкциа, нэ'м рэмжи ними-

къ ши операціа саё лнкеєт. Лнкјт, рзджин-
на кжтимеё пропусе есте $3b^2 - 2ax + 4fy$.

Пентръ дє а адевери операціа, съ ва л-
нзлца кжтимѣ ла а еў пнтере, ши дѣкъ про-
дуктъл есте еквал къ кжтимѣ пропусъ, атвн-
че операціа есте . Енне фккътъ , сокотиндъсъ
къ нъ др фи фостничн о рзмъшицъ; къчн дѣкъ
ар фи вро рзмъшицъ, сар къвени а. о адъоци
кътъл продуктъ, ши сома ачестеё рзмъшице ши
а продуктълън тресън съ фіе еквалъ къ кжти-
мѣ пропусъ.

Да екстрапирѣ кжтимилоф лнтерале нъ үрмѣ-
зъ првъз ннчн ла лмпърцирѣ ачестор кжтимъ.

89. Спре практицирѣ екстраперїй рзджинни-
лоф, рекапитулънн дегълиле лнтръ ачеста да-
те, ноў комъ зиче къ: пентръ дє а екстраце орн
че рзджинн дин үн бином , съ къбине май
лнтън обсерва л че кип съ лнформѣзъ пн-
терѣ релативъ кътъл рзджина че съ квадътъ, спре
а съ пнть практика операцій контрапріе (всѣ
Аритм: §. 160).

Дечн, дѣкъ съ черчегѣзъ динтън квадра-
тъл биномълън $a + b$ сѣш — $a — b$, каре есте
 $a^2 + 2ab + b^2$; ачел дє $a — b$ сѣш дє — $a + b$;
каре есте $a^2 — 2ab + b^2$; ачел дє трнномъл

$a^2 + b^2 + c^2$ кадре есте $a^2 + 2ab + b^2 + 2ac + 2bc + c^2$; вом гэси къ индеобщие квадратыл үнчийн полином есте еквал къ сома квадрателор а фиешкэргиа термин, плюс индонтыл продукт а фиешкэргиа инмчлцит прін тоате чеселантэ. Дин кадре апоинь съ вада дадычес үрмжтодоре регэлж пентрэл а экстрагчес яздачина квадратъ биномъ.

90. Регула. I.) Съ се ордонеже квадратъл привирѣ үнчийн литеэр кадре съ фиеш үн квадрат дэсплін. II.) Съ се экстрагч, дэлгэ методыл мономилор, яздачина квадратъ ачелчийн тэндэн термин, ши съ се скрие алхтуул. III.) Съ се днаалцъ пе ачест тэндэн термин да квадрат, ши съ се сүбтрагч дэлж квадратъл пропусч; IV.) Съ се димпэрцэскъ пе дада тэндэн термин а ле ачестейн үрмжшицъ прин тдоитыл а яздачинаш афлате, ши съ се тае пе квадратъл пентрэл ал доиле термин кэгчтат.

91. Съ кагчъ яздачина квадратъ а триномылчийн $a^2 - 2ab + b^2$

$$\begin{aligned} \text{Квадрат... } & a - 2ab \times b \\ & - a^2 \end{aligned} \left. \begin{array}{l} ab \\ - a^2 \end{array} \right\} \frac{a^2 - b^2}{2a - b}$$

I. Рымжшицъ. $- 2ab + b^2$
 $+ 2ab - b^2$

II. Рымжшицъ $\underline{\underline{\underline{\underline{0}}}}$

Маиниите скрів прекъм съ веде ли ек-
темплъл де маъ със ордона г. ли прибира ли-
терий а. Дъпъл ачъста юнк: ръдъчинна квадра-
тъ де a^2 есте а, каре скрів алгътъре къ пъте-
ръ десъбенидъо прин о липъцъ. Диалъцъ пе а ла
квадрат пе кариле ил скрів със кътимъ пропо-
съ къ съмъвл — спре а о съвтраце, ши а къ-
пъта ачъ ли тълъ ръмъшицъ. Дидоеск пе ачел
ли тълъ термин $a \cdot \text{ли} \cdot \text{мълъциидъл}$ прин 2, скрів 2 а
със ръдъчинъ, спре а ли пърци. прин 2 а пе ачел
ли тълъ термин — $2ab$ а ръмъшиций, ши пън пе
къторивл — b ла ръдъчинъ, ка към ар авъ съ
фие ал доиле термин, дъкъ кътимъ пропъсъ е-
сте квадратъл чинъ вином. Центръ де а мъ ли ре-
динца къ ачъста есте аша, маъ скрів ли къ —
 b алгътъре къ $2ab$, ши ли мълъциеск пе ал доиле
термин аллат — b прин $2ab - b$; скрів пе
продъктъл — $2ab + b^2$ къ съмъе контра-
рие със ачъ ли тълъ ръмъшицъ; ши прекъм,
дъпъ че съ ва фаче ръдъкциа, им вине 0, ли-
кею къмъкъ ръдъчинна ексаектъ есте $a - b$.

92. Фие маржъ кътимъ $a^2 + 2ab + b^2 +$
 $2ac + 2bc + c^2$ а къріа съ чеरе ръдъчинна
квадратъ.

$$\frac{\text{Квадрат } a^2 + 2ab + 2ac + b^2 + 2bc + c^2}{- a^2} \left. \begin{array}{l} a+b+c \text{ ръдъчина} \\ 2a+b \end{array} \right\}$$

$$\text{I. Резултат}. 2ab + 2ac + b^2 + 2bc + c^2 \quad 2a + 2b + c. \\ \underline{- 2ab - b^2}$$

$$\text{II. Ръмъшіцъ} \dots \quad 2ac + 2bc + c^2 \\ \underline{- 2ac - 2bc - c^2}$$

Скріпид квадратъ дължъ че съ въ ордона при приведение линейки a , тъкъ: ръдъчина квадратъ дължъ е също a , кога скрип азътъре, тъкъ придоитъл дължъ $2a$ дължътъ. Ако скрип по a ла квадратъ, ши състръгнудъл, ам дължъ ръмъшицъ $2ab + b^2 + 2ac + 2bc + c^2$.

Дрептаческ фракционеск по терминъл дължъ але ачестен ръмъшицъ при $2a$, ший скрип квадратъ b ла ръдъчина ши дължътъ, азътъре към $2a$, фракционеск по b при $2a + b$, ши дължъ че вън състръгаюе продължъл ачий дължъ ръмъшицъ ам дължъ азъа ръмъшицъ $2ac + 2bc + c^2$.

Сокотинд апоин тоатъ челе че ам скрип ла ръдъчина каън дължъ термин, ши по ачелла по кариле ил каът ка ал доине, придоеск ръдъчина, ши мал скрип линкъ по дължътъ $2a + 2b$. Ампиреск тоатъ парть ал ачелла

стън термин ал доиле термин кариле чи есте
ши квадрат, адекъ, $2ac + 2bc$ прии $2a + 2b$, същ пе ачел линтю термин а чиа прии
термини вл линтю ал ачеланте. Скріш пе
квадрат сла редзчини ши алгъре къ фимпър-
ци торъл кариле съ фаче $2a + 2b + c$, каре
лимулцжт фийд прии c , скріш ачел продъкт съет
а дояа ръмъшици, къ съмне контрапе; ши
пентръ къ тоате съ редък ла 0, линкею къ ек-
сакта редзчини есте $a + b + c$.

Експемпл.

$$\begin{array}{r} \text{Квадрат..} a^2 + 2ab + 2ac + b^2 + 2bc + c^2 \\ - a^2 \\ \hline \end{array} \left. \begin{array}{l} a+b+c \text{ редзчини.} \\ 2a + b \end{array} \right\}$$

$$\begin{array}{r} \text{I. Ръмъшици} 2ab + 2ac + b^2 + 2bc + c^2 \\ - 2ab - b^2 \\ \hline \end{array} 2a + 2b + c$$

$$\begin{array}{r} \text{II. Ръмъшици....} 2ac + 2bc + c^2 \\ - 2ac - 2bc - c^2 \\ \hline \end{array} 0$$

93. Пентръ де а екстраце редзчиниа дин поли-
номе каре сънт пътеръ май линалте, тревън,
ка ши пентръ квадрат, а къноаще кипъл къ ка-
ре ачесте пътеръ сънт компъс.

Дечъ, адекъ съ черчегъзъ къевл де $a + b$,

карилє есте $a^3 + 3 a^2 b + 3 ab^2 + b^3$, сж ва ведѣ къмъ къвъл үнѣй вином есте компус дин къвъл ачелън линтън термин а рѣдъчинеи (a^3); дин трінтъл квадрат а линтънлашън термин линмълцит принудл доиле ($3 a^2 b$); дин линтрінтъл квадрат. де ачел ал доиле, линмълцит приш ачел линтъю ($3 b^2 a$), ши дин къвъл ачелън ал доиле (b^3). Дин каре съ линкев үрмъзгоаре Регълз.

94. I.) Съ се ордонеже кътимѣ линпринѣ үнѣй литере ка съ фіе үн къв дѣплін,
 II.) Съ се екстрагъ дихъ кипъл мономилор рѣдъчина къвикъ дин ачел линтън термин, ши скріесъ алзтъре ка линтънла термин а рѣдъчинеи; III.) Съ се линалцъ пе ачест линтън термин ал къв, ши съетръгшидъл де ал кътимѣ пропуса, съ се скріе рѣмъшица дѣдесчит;
 IV.) Ампърцаскъсъ линтънла термин а ле ачестей рѣмъшицъ прин линтрінтъл квадрат ачелън линтън термин а рѣдъчинеи, ши тессъ къторибл дрепт ал доиле термин каэтат.

Фіекътимѣ $a^3 + 3 a^2 b + 3 ab^2 + b^3$ дин каре съ каэтъ рѣдъчинна къвикъ.

Експл 8.

$$\text{Көб... } a^5 + 3a^3b + 3ab^3 + b^5 \left. \begin{array}{c} a+b \text{ рәдәчина күбикz.} \\ - a^5 \end{array} \right\}$$

$$\text{I. Ръмъшіцъ } 3a^3b + 3ab^3 + b^5 \\ - 3a^3b - 3ab^3 - b^5$$

$$\text{II. Ръмъшіцъ} - - - - 0.$$

Дұлғ че съ ва ордона , прекүм маң със съ веде, 3нк: рәдәчина күбикz де a^5 есте a , ка-ре скріш алғатыре. Дұнд күбүл ей a^5 , на сріш къ үн сөми контрагріш със кәтимъ проопусь; ши апои әздеңд , ал де әнтис әзмәшицъ $3a^3b + 3ab^3 + b^5$.

Финд къ әнтівл тәрмии але ачестей әз-мәшице дәре съ күприидж пе әнтрінгүл квадрат ачелған әнтән тәрмии а рәдәчинең, әнмұлцит прин ал доиле, спре а авѣ пе ачест ал доиле, әмпәрүзеск пе ачел әнтән тәрмии але ачестей әзмәшицъ прин әнтрінгүл квадрат де a ка-риле естé $3a^3$, таң кәтогрівл ба фи b . Спре а мә әнкрединца күмкz ачеста есте ал доиле тәрмии, еш пе әнтрінгүл квадрат ачелған ән-тән әнмұлцит прин ал доиле ($3a^3b$), ән-трінгүл квадрат де ал доиле әнмұлцит прин ачел әнтән ($3ab^3$), күбүл де ачел ал доиле

(b^3), ши ле скріш $\sqrt[3]{}$ семне контрапріс съет ачъ
лнгзън рзмашинцъ. Финнд къ тоате термине ле
съ нимическ, дикею къ $a+b$ есте рздъ-
чина єксактъ а кжтимеъ пропускъ.

95. Дѣка ачел лнгзън термин а кжтимеъ
пропускъ ар авѣкъ ѿн коєфициєнт нѹмерик, атънче
рздъчина и съ ба єкстраџе дѹпъ кипчл нѹме-
рилор каје саѣ дрътат лн Аритметикъ (156
панъ 187).

Дѣка рздъчина кѹбикъ дре съ фіє май мѹлт
декмат ѿн бином, апоѣ дѹпъ че съ вор фи а-
флат ачеле доѣ дннтањ термине, приц ме-
тодчл лнсъмнат ла. §. 93, съ ба кзгта ал трі-
иле, сокотинд ачеле доѣж термине афлате
дреpt лнгзън термин, гар ачела че съ каути
дреpt ал доиле.

ДЕСПРЕ ФРАКЦИЙ,

96. Лн трактатчл дє Аритметикъ ам дат
дефиниција фракцијлор ши регулиле че аѣ а съ
ѹма спре а операции деосебите префачеръ, фзрк

а скимба а лор валоре, Тот ачеде операцій съ фак ши асупра кжтймилор алфевраниче.

Дн Алфеврэ ка ши дн Аритметикъ фракція съ експримѣжъ прии до8ж нчмере, днн каре 8н8л аратж дн кжте пзрцн тогъл са8 дмпэрцинт, ши карелсъ нчмеше Нчмитор; паралтъл аратъ кжте де ачесте пзрцн са8 л8ат, ши съ нчмеше Нчмэржтор. Фракційе съ скрів аша: $\frac{a}{b}$; а есте нчмэржтор пар б нчмиторъл.

Рзд8кція Фракціилор ла термине мањ мичн.

97. Рзд8кція Фракціилор ла термине мањ мичн съ факѣ дмпэрцишд съ нчмэржторъл ши нчмиторъл тогъ прии о кжтиме. Дс екслемпль, спре а рзд8че $\frac{a}{b}d$, съ ва л8а d де дм-

пзрциторю комын, ши ат8нчес ва єши $\frac{a}{b} = \frac{ad}{bd}$.

98. Фіешкаре дмпэрциторю екслект а 8нен мѣримъ есте асемине екслект дмпэрцитор а м8лтиплілор (адикъ а нчмэр8л8н днм8лцинт) а ле ачестен мѣримъ. Дѣкъ d есте екслект дмпэрциторю де b , апои ёл есте асемине ши де ab , днм8лцинтъл л8н b , сокотинду8съ къ a есте

Чи нумер дитрег, адикъ, къдѣкъ d съ къ-
принде ексаkt $\neq b$, апоѣ дѣ асемине ел есте
ексаkt къпринис дн фіешкаре мълтиплъ дѣ b .
Дечн, дѣкъ d есте къпринис ексаkt дѣ трій оръ
дъ b , апоѣ ел есте къпринис дѣ чинчоръ маѣ-мълт
дъ b .

99. Фіешкаре димпърциторъ ексаkt а пърци-
лор чиївъ тотъ есте дѣ асемине димпърцитор
ексаkt а тотълъвъ. Дѣкъ $a = b + c$, ши къ
 d съ фіе димпърциторъ дѣ b ши дѣ c , апоѣ
ел есте асемине димпърциторъ ши дѣ a ; къч,
дѣкъ d димпърциеще ексаkt пе b ши пе c , апоѣ ел
ва димпърци ексаkt пе a дѣ каре b ши сънти-
доуж пърци. Тот ачѣста үрмѣжъ ши пентръ
димпърциторълъ ексаkt а тотълъвъ ши а үнен
дин пърциле сале; ел асемине есте димпърци-
торъ ексаkt а чеелантен пърци каре, къ ачѣ дн-
тий, алкътъеск пе тотъл. Дечн, дн екса-
мпълъ със днсъмнат, дѣкъ d димпърциеще ексаkt
пе a ши пе b , ел асемине ва фи димпърцитор
дѣ с че есте алтъ парте дѣ a .

**Ръдъчесръ фракціилор ла тот ачед
нумитор.**

100. Дн ачѣста съ үрмѣжъ ла Алуцесръ

тот ачел метод че ши дн Аритметикъ. Деч, спре а рэдъче фракцииле $\frac{a}{b}, \frac{c}{d}$, съ къбине дн-мълци пе амжидоъж термине a ши b ачий дн-тън фракций приин d , че встѣ нъмиторю ачий ал-доиле, ши вом авѣ пеитръ ачъ днитън $\frac{a}{b} \frac{d}{d}$. Асемине съ къбине днмълци пе амжидоъж термине c d ачий ал доиле приин b , нъмиторю ачий днитън, ши вом авѣ $\frac{b}{b} \frac{c}{d}$. Дечъ амжидоъж фракций рэдъсе вор фи $\frac{a}{b} \frac{d}{d}$ ши $\frac{b}{b} \frac{c}{d}$ каре ач- тот ачел валоре че ши ачел днитън $\frac{a}{b}$ ши $\frac{c}{d}$.

Рэдъче рѣ 8 и 8 й днтрег дн фракций.

101. Спре а рэдъче 8 и днтрег дн фракций, дн Алгебръ ка дн Аритметикъ, съ къбине а да фракциен о 8ниме де нъмиторю. Дв екsem-
плъ: $a = \frac{a}{1}$, ши вонид а аве 8и алт нъмиторю декжт 8ниме, преѣм де експлъ: b ,
съ ба афла $a = \frac{ab}{b}$.

Рэдзчэрѣ фракціилор ла
фнтрѣүй.

102. Спре а рэдзчес фракцій ла үн днтрег, съ кѣвшие, дн Алгебрѣ ка дн Аритметикѣ, ка нымзржторюл съ фіе маѣ маре, съё макар атжат дѣ маре ка нымиторюл. Нымзржторюл съ дмпхрцюще прын пымиторюл, атчунче кжторюл есте днтрегул съё валора фракцій.

Дечй, $\frac{a b}{b} = a$, асемине $\frac{a b d}{a d} = b$; дн-
съ дн Алгебрѣ лесне есте а видѣ къ ачѣстѣ
рэдзчесе нѣ съ поате фане декжт кжнд сжнг
литерѣ єквале ла нымзржторю ши ла нымиторю.
Аша дар фракція $\frac{a d}{b}$ нѣ съ поате рэдзчес
ла днтрѣүй.

Де Адиціа Фракціилор,

103 Пендрѣ дѣ а адъна дожж съё маѣ
мѣлте фракцій дн Алгебрѣ ка ши дн Арит-
метикѣ, траевш маѣ днтрѣүй а ле рэдзчес ла
тот ачел нымиторю, дѣ нѣ ле аѣ дѣ о потри-
вѣ, ши дѣпѣ ачѣста а адъоци ла үн лок пе
nymzrjatorij, лжсжнду пе nymitorul комън.
Фіе, дѣ єксплѣ, амжндуож фракцій $\frac{a}{b}$ ши $\frac{c}{d}$

каре съ къвии а съ дъгна, еъ ле ръдък ла үн нъмиторю, приш каре съ префак $\frac{a}{b}$ дъши $\frac{b}{d}$; дъпъ каре еъ дадаог нъмай пе нъмрътториѣ, лъсжидъле пе нъмиториѣл комън. Съма есте $\frac{a}{b} + \frac{c}{d}$

$$\frac{ad + bc}{bd}$$

104. Ла дънтимпларе кънд ар вон а съ дъ-
дъзъни. Үн дънтрег ши о фракцие къ үн дънтрег
ши къ о фракцие, съ къвиие дъгна дънтрегъл
къ дънтрегъл тар фракциа къ фракциа (въз дън-
тръл ачъста дн Аритметикъ деспре фракциѣ).

Де Съвтрацие ё Фракциилор.

105. Вонд а съвтрацие о фракцие де ла о
фракцие, кънд еле аш десъвицъ нъмрътториѣ,
атънче съ ръдък ла tot ачел нъмиторю, ши апои
съ скаде нъмрътториѣл ачий пе каре о вонм съв-
трацие де ла нъмрътториѣл ачелантей, лъсжи-
дъле үн нъмиториѣл комън. Операциа съ фаче ка-
др Аритметикъ. Де екземпля : дъкъ дѣ ла
фракциа $\frac{a}{b}$ ам вон а съвтрацие пе $\frac{c}{d}$ търебъл маѣ
наниите а ле ръдъчв ла ачелаши нъмиторю, прекъм

ам $\frac{a}{b}$ и $\frac{c}{d}$ ла адіціе, ши ачестье дөнж фракций вор фи
 $\frac{a}{b} + \frac{c}{d}$ ши $\frac{ad+bc}{bd}$ каде аж тут ачъе валоре ши тут ачел
 нумиторю; дунж ачъеста съ скаде пе нумиторю $b+d$ а фракций а донж дё ла нумиторю $a+d$
 ачъи $\frac{a+d}{b+d}$, ши вор аж $\frac{a+d}{b+d}$ каде есте
 диференція ачелор дөнж фракций пропусе.

Пентрэ дё а съетрауе пе үн линтре, ши пе о
 фракцие дё ла үн линтре ши дё ла о фракцие,
 съ ба үрма тут ачъе рэгълз че ши пентрэ съетрауе
 ординарз: Съ скад линтрециле дё ла фракций, пре-
 кым са ё зис.

Де Анималциирѣ Фракциилор.

106. Пентрэ Анималциирѣ Фракциилор Алце-
 вранчє, съ вор үрма тут ачеле рэгъле че ши
 пентрэ Анималциирѣ Фракциилор, үн Ариитмети-
 ка.

Дечъ, продуктъл дё $\frac{a}{b}$ прин с есте $\frac{ac}{bd}$, та
 продуктъл дё $\frac{a}{b}$ прин $\frac{c}{d}$ есте $\frac{ad}{bd}$.

Са ё възгът къ, пентрэ дё а адъна съ ё а
 складъ фракций, съ къвине а ле ръзъче ла тут

ачелаш нъмиторъ. Ачестъ ръдънере нъ есте
дѣ треенциъ ниц пентръ димълцирѣ. Ниц пен-
тръ димърцирѣ фракціилор.

Де Димърцирѣ Фракціилор.

107. О фракціе поате фи димърцитъ прин
ун днитрег сѣш прии о алтъ фракціе сѣш ун
днитрег прии о фракціе.

Пентръ дѣ а димърци о фракціе прин ун
днитрег дн Алгебръ ка ши дн Аритметикъ,
съ къвине димълаци пе нъмиториъл фракцій прин
днитрегъл кариле есте димърциторъл, лъскнд
тот ачел нъмържторъ. Де екземплъ, пентръ
дѣ а димърци $\frac{a}{b}$ прин c , съ къвине димълаци пе
нъмиториъл b прин c , ши къториъл ба фи $\frac{a}{bc}$.

Сире а пътѣ днцълесе къвжнтул ачестен о-
пераций, съ къвине лъаминте къ, вонд а
димърци $\frac{a}{b}$ прин c , съ қащъ о. алтъ каре съ
фіе нъмай паргѣ съмнитъ дѣ кътъ димър-
циториъл c .

Пентръ дѣ а димърци о фракціе прин о
фракціе, треене а димълаци пе нъмържториъл
фракцій димърцитоаре прин нъмиториъл фракцій
димърциториълън. Продъктъл ба фи нъмърж-

торівл квторівлън; дұпж ачъста сә күбине дн-
мұлци пе нұмиторівл а әмпәрцитұлън прин
нұмәржторівл а әмпәрциторівлън ши продуктұл
ва фи нұмиторівл квторівлън. Де өкімпел, дәкк
вонм а әмпәрци фракціа $\frac{a}{b}$ прін $\frac{c}{d}$, квторівл ва фі
 $\frac{ad}{bc}$; Аар дәкк фракціише ар авъ тот ачел нұ-
митор, атғанчес дестүл есте а әмпәрци пе нұ-
мәржторівл а әмпәрцитұлън прин нұмәржто-
ривл а әмпәрциторівлън. Діккет, квторівл де
 $\frac{a}{b} + \frac{c}{b}$ есте $\frac{a+b}{bc}$ сәкк $\frac{a}{c}$ прекым маң сұсам үнс,
әмпәрцинде пе нұмәржторівл квторівлън прин
ачест нұмитор.

Пентрұ де а әмпәрци пе үн нұмәр жи-
треғ прин о фракціе, сә күбине рәддүче пе
житреғул ла о фракціе каре сәз айсе үнніме де
нұмитор, ши дұпж ачъста а оперғи ка пентрұ
әмпәрцирә үнен фракцій орин о фракціе.

Ам вәжүт қыз квторівл де $\frac{a}{b}$ прин с есте
 $\frac{a}{bc}$; квторівл де $a = \frac{a}{1}$ прин $\frac{c}{d}$ есте $\frac{ad}{c}$.

Спре а әмпәрци пе үн житреғ ши пе о фракціе
прин үн житреғ ши прин о фракціе, тәрбеве а
рәддүче пе әмпәрцитұл ла о сингұрж фракціе,

ши асемине пе дрмпзрцииторијл ла о сингурж
фракције, ши апоњ а дрмпзрци пе ачќ дрнгаж
прин ачќ а доѓа. Дар д’екъ фракција каре
есте де дрмпзрцииторј арфи мај микј декјат
унимќ, атѓи че кјторијл ва фи мај маре дес-
кјат дрмпзрцииторј, ној вом да ји екземплј
прин цифре. Фис фракција $\frac{3}{6}$ а са дрмпзрци прин
 $\frac{1}{2}$, кјторијл ва фи $\frac{1}{2} = 1$ кариле есте
мај маре дескјат дрмпзрцииторј $\frac{5}{6}$. Резултат е-
сте, кј кјторијл есте кв атјата мај маре кв
кјат дрмпзрцииторјл есте мај мик. Дечј, д’екъ
дрмпзрцииторјл есте јниме, кјторијл есте ек-
вал кв дрмпзрцииторј; дрнкјат, д’екъ дрмпзрци-
тијл есте мај мик дескјат јнимќ, кјторијл тре-
бје са фис мај маре дескјат дрмпзрцииторј.
Пре лјнгј ачејте, дрмпзрцииторјл есте ла
дрмпзрцииторјл прекум кјторијл есте ла јниме,
ши дрмпзрцииторјл есте ла кјторијл прекум дрм-
пзрцииторјл есте ла јниме; дечј, д’екъ дрмпзр-
цииторјл есте мај мик дескјат јнимќ, асеми-
не ши дрмпзрцииторјл есте мај мик дескјат кј-
торијл.

Мај пјтем адјуци кј, д’екъ са дрмпзрције
прин о фракције мај микј декјат јнимќ, атѓи
че са кајтј де кјте орј ачќистј фракције е-

сте квадратъсъ мнързрцитъл. Де екземпълъ: ако арфи 100 а съ мнърци приин $\frac{1}{2}$, ведератъ есте какъ $\frac{1}{2}$ съ квадратъ мнърци 100 май малът десктъ де о сътъ орнъ.

Де мнърформа рѣ пътерилъбр дес фракцій.

108. Докъм тоатъ къмъ са ѿис панъ акъма, есте фолрте ѿшоръ а мнъцълъеце ачъстъ операціе.

Пентръ де а авѣ квадратъл ѿнеѣ фракцій; тревъе а мнълца пе нъмържторибл ши пе нъмърорибл, фіеш каре ла квадратъл съвъ. Ани-
кът, квадратъл де $\frac{a}{b}$ есте $\frac{a}{b} \frac{a}{b}$; квадратъл де
 $\frac{a+b}{c}$ есте $\frac{a^2 + 2ad + d^2}{c}$; кубъл де $\frac{a}{b}$ есте $\frac{a^3}{b^3}$.

Съ паре къмъ квадратъл, съвъ орнъ каре алъ пътере май мнълцъ дес о квадратъ фракціе, есте май мнъкъ десктъ фракція; де екземпълъ, квадратъл де $\frac{1}{4}$ есте нъмънъ цъмътатъ дес $\frac{1}{2}$; квадратъл фракцій $\frac{1}{3}$ есте нъмънъ а са тріиме, ши квадратъл де $\frac{1}{4}$ есте нъмънъ а са патриме.

**Де екстракция ѝ ръдъчинилор
де фракций.**

109. Пентрът де а екстракция ръдъчиниле де фракций литеале съв алгебраиче, прекъм пентрът ачеа а нъмерилор, съ къбине· алаи наинте а екстракция ръдъчина дин нъмъръторю ши апои ачеа дин нъмъторю.

Ръдъчина квадратъ де $\frac{a}{b} \cdot \frac{a}{b}$ есте $\frac{a^2}{b^2}$.

Ръдъчина кубикъ. Де $\frac{a^3}{b^3}$ есте $\frac{a}{b}$.

Ди деоище, пентрът де а екстракция ор че ръдъчиниз а упен фракций, треенъ екстракция ръдъчина асълънатъ а нъмъръторълънъ ши а нъмъторълънъ фракций. Къч дъкъз, пентрът де а лиизлъца о фракцие ла квадратълъ ей, съ къбине лиизлъца пе нъмъръторъл ши пе нъмъторъл, фиешкаре ла ал съв квадрат, дин ачеста 8рмъжъзъкъ пентрът де а екстракция ръдъчина квадратъ а упен фракций треенъ а екстракция ръдъчина дин нъмъръторю ши ачеа дин нъмъторю, фииндъкъ лиформаръ пътерилор ши екстракција ръдъчинилор сънт операций контрадрий. Асемине

результату съ поате фъчес аспират алтер редчина прекъм а тріа, а патра, &c.

Де калькулял Радикалиде.

110. Радикале съ нѣмеск квадрати афектате (каре аш) деши семи радикал (де редчина) прекъм сънт $a\sqrt{b}$ същ $a\times\sqrt{b}$, $\sqrt{a^2}$, $\sqrt{a-b}$, $\sqrt{64}$, $3\sqrt{5}$, &c.

Ачесть квадрати деши съ нѣмеск інкомен-
търадиале (немесчрътотре) същ іраціона-
лъ, къ тоате ачесть есте десесирие дитре
радикалеши квадрати інкоменчрабиле, пентръ къ
квадрати пот фи съмните прии семиал радикал,
Фъръ а фи інкоменчрабиле: прекъм $\sqrt{a^2}$,
 $\sqrt{64}$, че сънт тоз ачеа че аши 8.

Пре лжигъ ачесть, інкоменчрабиле пот фи
съмните прии експоненте фракціонале, ши а-
тънче ачеде илкоменчрабиле нъ сънт нѣмите
радикале. Нои ам фост юис къ дѣка радика-
льюл есте сингър, фъръ експонент, атънче съ
къвиие а съптринцълеце къ експонентъл есте
2. Аша дар, $\sqrt{a^2}$ ши $\sqrt{64}$ ли съмнѣзъ тоз
ачеа че $\sqrt[3]{a^2}$ ши $\sqrt[3]{64}$. Асемише ам фост
юис къ атънче кънд есте о линіе. тра-

съз ако съзпра а маин мълтор квадратни, ако е съз 8н съмни къз тоате ачесте квадратни алквадрати съз нъмай о квадрати. Дечй, $\sqrt{a+b}$ дисъмни юзъз редзчица де $a+b$ та път нъмай де a . Ако съмни $b+c$ \sqrt{a} съз $b+c$ $\times \sqrt{a}$ дисъмни юзъз къз квадратниле b ши съмни 8на ши алта димълциите приин \sqrt{a} ; дар $b+c$ \sqrt{a} дисъмни юзъз къз нъмай съз есте димълциите приин \sqrt{a} .

111. Ако съзпра радикалидор съз факт този ачесте операцън че ши съзпра ачелор димитрецън, съз маин факт дисъз ши алтере че ли съмни партиклиар дисъшните: I), дъкъз 8н радикал дре вре о квадрати десосевити де 8ниме, димашните съмнивлън радикал, съз поате стръмъта ачесте квадрати дълъз, съз съв ачел съмни, физик съзимба валоре. Де ачеда тревън димлаца ачесте квадрати каре съз афлъ димашните съмнивлън да пътеш съмнивите де експонентъл съмнивлън, ши дълъз ачеста тревън димълци ачесте пътеш приин квадратни радикалъ, дъкъз ачеда че съз афлъ съв съмнивлъ.

Димкът, $a\sqrt{b}$ съз $a \times \sqrt{b} = \sqrt{ab}$. а съз $\sqrt[3]{b} = \sqrt[3]{a^3 \cdot b}$. $5\sqrt{3} = \sqrt{25 \times 3}$ съз $\sqrt{75}$. Дъкъз димашните съмнивлън радикал път съз

афлэж кжтиме, ат8нчэ сэз сокотеюще тогдэхэд
8инчэ. Аиекжт, $\sqrt{75} = 1\sqrt{75}$.

112. Шиеофий сэз поате, речигрек, а стрэмч-
та днаништэс семи8л8й о парте дэ ачед че сэз
афлэж с8пт ачелаш сэмн. Ат8нчэ, ачега че
сэз афлэж с8в сэмн, т8е8в8е сэз фие прод8кт8л
8нчэй кжтимий приин о п8тере с8мн8ит8 дэ екс-
по1.гнит8л семи8л8й радикал.

Аиекжт, $\sqrt{a^2 b} = a\sqrt{b}$, пентр8 кэ $a^2 b$
есте прод8кт8л дэ b приин квадрат8л дэ a . А-
семине $\sqrt[5]{a^3 c^3 b} = a c \sqrt[5]{b}$ $\sqrt{a^2 c} - a^2 d = a$
 $\sqrt{c} - d$. $\sqrt{75}$ с8б $\sqrt{25 \times 3} = 5\sqrt{3}$; ши
приин ач8ста радикал8ле сэз р8д8к ла о експрес8е
ма8и симплэ.

113. Сэз поате днум8лци с8б днм8рци 8кспо-
нент8л а семи8л8й радикал, фэрэж а скимба ва-
лора 8жти8мей. Пентр8 ач8ста т8е8в8й днзлца
ачед че сэз афлэж с8в сэмн ла п8тер8с семи8нгэ
приин днум8лци8р8л, с8б а екстрапе р8д8-
чинна пе кафэ о семи8еюще днм8рци8р8л 8кспо-
нент8л8й.

Дэ 8кземпл8: $\sqrt[3]{a} = \sqrt[6]{a^2}$, пентр8 кэ 8кспо-
нент8л 2 саб днум8лци8г приин 3, ши кэ 8жти-
6.

мък а са^в ръдикат ла а треа пътере.

Асеминък, $a \sqrt[3]{c^2} = a \sqrt[3]{c^3}$. Резончл аче-
стен операцій есте къ фимулацинд по екс-
понентъл а семиулагън радикал, къ атага
съ фимпъциите кътимък афлатуаре съб сем-
нивл кът съ адащие фимулациандо ла пътерѣ
фимсъмнатъ де фимулациитъл.

Пентръг резончл опъс, $a \sqrt[5]{c^6} = a \sqrt[5]{c^5}$,
пентръг къ са^в екстрас а треа ръдъчинъ дин c^5 , ши
къ асемине са^в фимпърциит експонентъл 15
прин 3.

114. Пентръг де а ръдъче дожж радикале ла
тот ачел експонентъг, съ фимреечинциазъ греекъ-
та операціе; съ фимулацеск експоненти 8нвл
прин алтъл, ши фиешкаре дин къгимилие ра-
дикале съ фималцъ ла пътерѣ прин каре съ фим-
улацеще експонентъл семиулагън съз.

Фиес амъндожж радикале $a \sqrt{c}$ ши $b \sqrt{d}$,
каре требуън а ръдъче ла тот ачел експонент.
Фимулацеск 2 прин 3, ши продъктъл 6 въ фи
експонентъл комън. Дъпъ ачеста фималцъ с ла
а треа пътере, гар d ла а доза, пентръг къ екс-
понентъл ачелуън фимтън радикал са^в фимулациит

Прин 3 , ши къ **експонентъл ачелън** ал до илес са щ **квадратният** прин 2 ; ши ам **аминдо8ж** ради-
къл е $a\sqrt{c}$ ши $b\sqrt{d}$ каре **сънт** де ачел
валоре че ши ачеле **д08ж** динтън . **П**едес-
ще, $a\sqrt[n]{c}$ ши $b\sqrt[n]{d}$ сънт **еквиваленте** къ
 $a^{\frac{n}{n}} c^{\frac{1}{n}}$ ши $b^{\frac{n}{n}} d^{\frac{1}{n}}$.

115. Операциите че **комуне** ал **дитреи** ши ла радикал е **сънт**: Адициа, Съетрицирѣ, **Димулцирѣ**, **Димпакцирѣ**. **Диформарѣ** пътерилор ши **екстрадицирѣ** радицинилор

116. Адициа радикалнилор съ **фаче** къ ачел
а **квадратнилор** алцибритиче, **квадрат** ла **УН** лок
къ тоз ачеле **семие** + **стъ** — каре ле пропо-
шася. **Дикт**, сома де $a\sqrt{c}$ ши де $b\sqrt{d}$
есте $a\sqrt{c} + b\sqrt{d}$.

Дакъ **квадратнилор** радикал е **сънт** тоз ачеле, прекъм
ши **експонентнилор** **семнилор**, атчице **квадрат** сома
съ **адаог квадратнилор** каре **сънт** **нчмай** **днани-**
ти **семнилор**. **Де** **екземпъл**: сома де $a\sqrt{c}$
ши де $b\sqrt{c}$ есте $a + b\sqrt{c}$; ачел де $a\sqrt{c}$
ши де \sqrt{c} есте $a + 1\sqrt{c}$.

117. **Пентръ** де а **съетраи** **УН** радикал де ла
ши **алтъ**, съ **сумъз** **семнилор** + **стъ** — ал **личглън**

че аре а съ съетраиц. Аша аре, пентръ де а сквадъ $b\sqrt{d}$ де ла $a\sqrt{c}$, съ въ скріе $a\sqrt{c} - b\sqrt{d}$. Спре а фицилъце биш е честъ ре-
гълъ, нои вом да ѿн алт експони \sqrt{d} цифре:
Дѣкъ аре авѣкъ а съ съетраиц $b\sqrt{5}$ де ла $8\sqrt{5}$,
рѣмъшица аре фи $2\sqrt{5}$; асемише, ши рѣмъ-
шица де $a\sqrt{c}$ де ла $b\sqrt{c}$ есте $a - b\sqrt{c}$.

118. Пентръ де а фиимълци ѿн радикал
прии ѿн фиитрег сѣш прии о фиикцие, сѣш прии
юн алт радикал, сѫнт до8ъ рѣгъле а съ пози:

I.) Дѣкъ фиимълцитори \sqrt{d} есте ѿн фиитрег
сѣш о фиальцие, атъничъ трабъ а фиимълци нѣ-
маи кжтиимъ че пропашаше пе съемнъл прии
фиимълцитори \sqrt{d} . Продвигъл де $a\sqrt{d}$
прии b есте $ab\sqrt{d}$, таф ачела а тог ачелъл
радикал прии фиикциа $\frac{b}{c}\sqrt{d}$ есте $\frac{ab}{c}\sqrt{d}$. Асе-
мине, продвигъла де $\sqrt{d} = 1\sqrt{d}$ прии b
сѣш прии $\frac{b}{c}\sqrt{d}$ есте $b\sqrt{d}$ сѣш $\frac{b}{c}\sqrt{d}$.

II.) Дѣкъ ѿн фиимълцитори \sqrt{d} есте ѿн радикал,
апои съ фиимълциеще кжтиимъ че пропашаше пе
съемнъл прии кжтиимъ каре асемине пропашаше
пе съемнъл; таф ачела каре съ афлъ съет ѿн съемнъ
прии ачела че съ афлъ съб чеслалант съемнъ.

Дискжт прод8кт8л дe $a\sqrt{c}$ прии $b\sqrt{d}$ есте $ab\sqrt{cd}$; прод8кт8л дe $a\sqrt{c}$ прии \sqrt{d} есте $a\sqrt{cd}$;
прод8кт8л дe $\frac{a}{b}\sqrt{\frac{e}{f}}$ прии $\frac{c}{d}\sqrt{\frac{g}{h}}$ есте $\frac{ac}{bd}\sqrt{\frac{eg}{fh}}$.

119. Асемниe 8рмѣжъ ши пентр8 8рмп8рци-
рѣ, 8н радикал поате фи 8рмп8рцинт, сѣш прии
8н 8нтр8г, сѣш прии о фракціе, сѣш прии 8н
алт радикал. Да ачѣстъ 8рмпр8ци8раре сѫнт
мрзш д08ж регуле а съ обсерба:

I.) Дѣкъ 8рмп8рцитор8л есте 8н 8нтр8г сѣш
о фракціе, ат8нче т8еб8н а 8рмп8рци н8майн а-
чела чe съ афлъ 8ннинтѣ с8мн8л8н. Дискжт,
котор8л дe $a\sqrt{b}$ прии c есте $\frac{a}{c}\sqrt{b}$; ачела
дe \sqrt{b} сѣш дe $1\sqrt{b}$ прии c есте $\frac{c}{c}\sqrt{b}$, &c.

II.) Дѣкъ 8рмп8рцитор8л есте 8н радикал,
ат8нче т8еб8н а 8рмп8рци пe амжндо8ж к-
тилъ а 8рмп8рцитор8л8н прии ачела а 8рмп8рци-
тор8л8н. Ачѣ 8нтжн прии ачѣ 8нтжн, а д08а
прии а д08а. Дискжт, катор8л дe $a\sqrt{c}$ прии
 $b\sqrt{d}$ есте $\frac{a}{b}\sqrt{\frac{c}{d}}$; ачела дe $a\sqrt{c}$ прии \sqrt{d}
сѣш $1\sqrt{d}$ есте $a\sqrt{\frac{c}{d}}$; ачела дe \sqrt{c} прии
 $b\sqrt{d}$ есте $\frac{b}{b}\sqrt{\frac{c}{d}}$. Асемниe, катор8л дe
 $ab\sqrt{cd}$ прии $b\sqrt{c}$ есте $a\sqrt{d}$; ачела дe

$a \sqrt{c c - d d}$ прии $a \sqrt{c - d}$ есте $\sqrt{c + d}$.
 Кјаторјуљ а днитреѓувач a прии $c \sqrt{d}$ есте
 $\frac{a}{c} \sqrt{d}$.

120. Пентрје де а днизлаца пе 8и рјадикал ла
 о пјтере, треќак љизлаца ла ачеќств пјтере
 пе амбијдојж кјатим и а радикалувач, ајтт пе
 ачеа че пропашеџе пе семиња преквм ши пе
 ачеа че тај урмќеж. Аша дар, квевл де $a \sqrt{b}$
 есте $a^5 \sqrt{b^5}$; квевл де $c \sqrt[5]{d}$ есте $c^5 \sqrt[5]{d^5} = c d$; пентрје кв $\sqrt[5]{d^5} = d$. Квадратув
 де $a \sqrt{b}$ есте $a^3 \sqrt{b^3} = a b$, пентрје кв
 $\sqrt{b} = b$.

121. Дќекз ам вои екстрадије рјаджчина дин
 8и радикал, апој дар треѓи а екстрадије динтвач,
 де вафи кв пјтишци, рјаджчина асвимнат
 а дож кјатим и афлатоаре днанинте ши д-
 па семиња. Рјаджчина квадрати де $a^2 \sqrt{b^6}$
 есте $a \sqrt{b^3}$.

Сз полте капата асемене рједуват прии
 8и алт мижлок, стрзмутјнд сите семи кјати-
 мќ афлатоаре днанинте лвји ши кв каре есте
 8инци, ши днмвлцинд пе експонентув семи-
 лвји прии експонентув рјаджчинеј. Аникјт, рј-

Джинна а трета съѣтъ кубикъ дѣ $a\sqrt[3]{b}$ есте $\sqrt[3]{a^2 b}$; рѣдъчина квадратъ дѣ $a b \sqrt[4]{c}$ есте $\sqrt[4]{a^3 b \cdot c}$; рѣдъчина а шеста дѣ $\sqrt[6]{b}$ есте $\sqrt[6]{b}$.

Ачесть операцій дѣпс челе че амъ зис пози
акъма, ны аѣ липск дѣ демонстрацій.

Д е к а л к у л 8 л П 8 т е р и л о р .

122. Пентръ дѣ а днцзлеуе бине ачесть
калкул, съ къбине аш адвче аминте дѣ дн-
мълцирѣ ши дѣ днпзрцирѣ кжтимилор алу-
браиче.

Дупре ачеле че саѣ зис дн ачесть доѣж опе-
рацій, съ ва вѣдѣкъ a^x ши a^{-z} сънт кжтимъ
опъсе, адекъ, дѣкъ ачѣ днтъ єквалѣзъ
къ 10, а доѣа ва єквала минус 10, Дечн,
 внимѣ есте мижлочитъ пропорціоналъ днтръ
 a^x ши a^{-z} ; дѣ асемене есте пентръ a^x ши a^{-z} ,
пентръ a^x ши a^{-z} . Съ сокотимъ къ а єквалѣ-
зъ 10, атвнче a^x ва єквала 100 ши a^{-z} съѣ

$$\frac{1}{a^{-z}} = \frac{1}{100}.$$

123. Пентръ дѣ а днзлца о кжмиме ла 0

пътре, съ къмни е думълци пе експонентъл ал ачестей кътимъ прин експонентъл пътреи. А триме пътреи де a съз a^x или де a^x съз a^y или a^z . Пентръ де екстракцю дин еле ръдъчина, съ думпърцище експонентъл пътреи прин експонентъл ръдъчинеи. Дечи, при експонентъл ръдъчина къмни де a^b ес.е a^b съз a^x ; ачел де a^x есте a . Ръдъчина квадратъ де a^x есте a ; ръдъчина n де a^m есте $\sqrt[m]{a^m}$, **де**.

Ди деовщие съ поате дитреевшица семнадесетикал пентръ де а семнадесети о пътре а кърда експонент есте о фракцие, лъжид де експонент а семнадесетикал пе нимиториъл фракций, или лъжид пе нимиториъл де експонент а пътреи $b^{\frac{1}{n}} = \sqrt[n]{b^m}$ или $a^{\frac{1}{n}} \sqrt[n]{a^m}$ съз $\sqrt[n]{a^m}$; асемнадесетикал $b^{-\frac{m}{n}}$ съз $b^{-\frac{1}{n}} = \sqrt[n]{b^{-m}}$.

124. Ди ачел е ам **зис**, съ веде къз радикалии е а чиенъ мзримъ пот фи сокотите како ище пътреи а кърда експоненте съз фракционаре. Аша да, ръдъчина квадратъ де a

есте $a^{\frac{1}{2}}$; ръзличина къмкъ де б есте $b^{\frac{1}{2}}$, ши ръзличина а патра де а есте $a^{\frac{1}{2}}$, &c.

Дечий къ ръзличините съ поате операции ка къ пътепъ. Такът, прекъм спре а думчици a^n прии a^s , тревъдна пе експоненти, де асемине пентръ де а думчици $a^{\frac{1}{2}}$ прии $a^{\frac{1}{2}}$ съ вор адвъна експоненти и, тъ продъктъл вафи $a^{\frac{1}{2}} + \frac{1}{2} = a^s$.

125. Кътимию каре аз експоненте негативе потфи сокотище ка ищие адевърате пътепъ де фрикций: фие де екземпъл, $a = 10 a^{-s}$ съ $\frac{1}{a^s} = \frac{1}{10^s}$ бафи а треа пътре а фракций $\frac{1}{s}$. Дин каре съ веде къмкъ къ ачесте кътимъ съ поате операции ка къ пътсрии ординаре.

Ди 8рмарѣ ачелор 3нсѣ, 8шор съ поате думчицеу методъл де а фаче калкуле асупра пътериор. Ддестъл съ ва лъмъри ачѣста къ кътева екссимпле.

126. Пентръ де адъна ла 8н лок оарекаре пътепъ, съ пентръ де а съвтарце о пътре де ла о алтъ, съ къбине 8рма регулиор челор ординаре. Сома де $3a^m$ ши де $5a^m$ есте $8a^m$; сома де a^s ши a^t есте $a^s + a^t$;

Сома де a^s ши де a^{-s} есте $a + a^{-s}$; сома де a^t ши де $-b^t$ есте $a^t - b^t$. Деосебирѣ де $6a^s$ ши де $2a^s$ есте $4a^s$: ачеа де a^m ши де a^n есте $a^m - a^n$; деосебирѣ де a^m ши де a^{-n} есте $a^m - a^{-n}$: ачеа де a^m ши де $-b^n$ есте $a^m + b^n$. Аи тоате ачесте екземпле де състрадајеи нои ам скажат а доша мзриме де да ачѣ **житкъ**.

127. Пентрѣ де а линијлци пътериле **чнен** мзримъ, тресвѣй адвна пе експонентеле пътерилор.

$$a^s \times a^t = a^{s+t} ; \quad a^r \times a^{-s} = a^{r-s} \text{ сѣ } a^r ; \\ a^{\frac{r}{p}} \times a^m = a^{\frac{r}{p} + m} ; a^{\frac{m}{n}} \times a^{\frac{r}{s}} = a^{\frac{m}{n} + \frac{r}{s}} = a^{\frac{m \cdot s + n \cdot r}{n \cdot s}} .$$

128. Дај дакъ пътериле аж десебите мзримъ, атънче съ пън чна алгебре къ алта, физик а адвна експонентиле. $a^s \times b^t = a^s b^t$; $a^m \times b^{-n} = a^m b^{-n}$. Дај, $b^{-n} = \frac{1}{b^n}$, дечъ $a^m b^{-n} = a^m \times \frac{1}{b^n} = \frac{1}{b^n} a^m$ сѣ $\frac{a^m}{b^n}$; дечъ, $a^m b^{-n} = \frac{a^m}{b^n}$. Бине вафи де а съ практики адесеорѣ аи операцій де ачест фелъ.

129. Пентрът де а лимпци о пътър е а 8-
нен мъримъ прии о алтъ пътър е тот ачед
мъримъ, съ къвие а съвтраце пе експонентъл
лимпцииторълън де ла експонентъл а лим-
пциитълън. Лицат, къторъл де a^5 прии a^2
ши $a^{5 \cdot 2} = a^5$; къторъл де a^4 прии $a^3 = a^4$
 $- 3 = a^{4-3}$, &c. Дъкъз пътърите сънт де део-
севите мъримъ, атънче къторъл есте о фрак-
цие. Къторъл де a^5 прии b^2 есте $\frac{a^5}{b^2}$: ачела
дс a^m прии b^{-n} есте $\frac{a^m}{b^{-n}}$. Даф, $b^{-n} = b^{\frac{n}{n}}$; ли-
съ къторъл де a^m прии $\frac{1}{b^n}$ есте $\frac{a^m b^n}{1}$. Деян,
 $\frac{a^m}{b^{-n}} = a^m b^n$, каре ера а съ демонстра.

130. Дин ачесте съ веде къмъкъзън експонент
негатив поате пътъръ съ се префакъл поизтичъ,
с гръмътън д пътъръ де ла нъмърътъ ла нъмъ-
търъ, същ де ла нъмътъ ла нъмърътъ. Лицат,
 b^{-n} същ $\frac{b^{-n}}{1} = \frac{1}{b^n}$; $ab^{-n} = \frac{a}{b^n}$; $\frac{a}{b^{-n}} = ab^n$.

131. Асемине съ поате ръдъчъ о фракцие
аа лимпци, пънн д пе нъмътъръл лн локъл нъ-

мржтори^улън, нъмай съ къвнине скимба съмнъл
нъмитори^улън. Екземпъл: $\frac{a}{b^2} = ab^{-2}$, ши $\frac{a}{b^{-2}} = a b^2$.

132. Дѣкъз ам вон лнълца о пътъре ла о
алтъ пътъре, атънче сар къвени лнълци пе
експонентъл ачін лнълън прии експонентъл ачін
а доъа. Пътърилс $\frac{r}{s}$ ши $-\frac{m}{n}$ де a^4 сънт $a^{\frac{m}{n}}$
ши $a = \frac{1}{a}$ съш a^6 ши a^{-6} . Пътърилс $\frac{r}{s}$ ши
 $-\frac{r}{s}$ де $a^{\frac{m}{n}}$ сънт $a^{\frac{mr}{ns}}$ ши $a^{-\frac{mr}{ns}}$ че еквалъз
къ $\frac{1}{a^{\frac{mr}{ns}}}$, &.

133. Ненпръ де а екстрапу о ръдъчинъ дин
о пътъре, съ къвнине лнълци пе експонентъл
а пътърий прии експонентъл ръдъчинеъ. Ани-
кът, ръдъчинеъ $\frac{2}{3}$ ши $-\frac{2}{3}$ а 8иен пътъръ,
де екземпъл a^4 сънт $a^{\frac{2}{3}}$ ши $a^{-\frac{2}{3}}$ съш a^6
ши a^{-6} . Ръдъчиниилс $\frac{r}{s}$ ши $-\frac{r}{s}$ де $a^{-\frac{m}{n}}$ сънт
 $a^{\frac{mr}{ns}}$ ши $a^{-\frac{mr}{ns}}$ съш $\frac{1}{a^{\frac{mr}{ns}}}$

Реда^{чни}иле $\frac{1}{r}$ ши — $\frac{1}{r} \Delta \epsilon a = r$ сжит $a \frac{nr}{1}$ съ^ш
 $a + \frac{nr}{r}$ ши $\frac{nr}{a}$ съ^ш a^{nr} .

Дин ачесте съ веде къ пентръг де а ли^{ца}
 ца о път^{ер}е ла о алтъ път^{ер}е а къріа експо-
 нент есте $\frac{3}{2}$ съ^ш — $\frac{r}{\frac{3}{2}} \frac{r}{s}$ съ^ш — $\frac{r}{s}$ съ къ-
 бине опера^{чи}и ка пентръг де а екстради^{че} ръд^{ачи}-
 на къ^{бр} дин ачесле къти^{мъ}.

ДЕ ЕКВАЦІІ.

134. Екваци^а съ назначение чна съ^ш мал
 мълте къти^{мъ} еквале къ чна съ^ш къ мал
 мълте алте къти^{мъ}.

Дв експлъг, $8 = 5 + 3$ есте о екваци^а
 пентръг къ 8 есте о къти^{мъ} еквале къ $5 + 3$.
 Де асемене, сокотиш^а къ $a x - 2 b$ еквале-
 зъ къ $4 c y + d$, вом авѣ^е екваци^а $a x - z b$
 $= 4 c y + d$.

Ачеса че съ алз ла стажига симуля^{чи} де

ЕКВАЛІТАТЕ СЪ НУМЕРІЕ МѢДѢЛАРУЛ АТЗИ, АЧЕА ЧЕ ЕСТЕ СПРЕ ДРѢПТА, АЛ ДОІЛЕ МѢДѢЛАР ДІНКІЖТ, ДІН ЕКСЕМПЛАРДЕ МАЙ СЧС, $a x - 2 b$, ДІНТЗІВЛ МѢДѢЛАР А ЕКВАЦІЙ, КІПРИНДЕ ДОЖ ТЕРМІШЕ: $a x$ ЕСТЕ 8Н ТЕРМІШ, ШІ — $2 b$ ЕСТЕ АСЕМЕНЕ 8Н АЛТ ТЕРМІШ. АСЕМЕНЕ, $\frac{1}{c}$ У ШІ + d СІНІТ ДОЖ ТЕРМІШЕ АЧЕЛУЙ АЛ ДОІЛЕ МѢДѢЛАР А ТОГ АЧЕЙ ЕКВАЦІЙ.

135. Дін фіешкаре проблема, санкт мәримй некұноскұте, көч дін алт фелік нылғи не-вое де а фале о дінтребаре. Мәримшіле күнос-кұте слұжасқ әс терміши де компіраціе (а-лазтұрада) спре а пов/цұн кәтгрә күнодашыңда чөлор некұноскұте..

136. Еквацийле сініт әс десінбінде град-дұрй, каре съ нұмеск дұнда терміншіл үндес некұноскұтұл естес дінзілдат ла а са чѣ маң діналтз пұтере. Дінкіжт еквацийле сініт әс граддұл дінтаң, әс ал донде әс ал трынде, әс ал патрұлде, әс ал чинчиле әс, дұпрекым некұноскұта естес дінзілдатз ла дінтаң, а доза, а трыа сініт а патра пұтере. Дінкіжт, о еквацие естес әс граддұл дінтаң, кіпид некұноскұта естес әс граддұл дінтаң. Әс ачест фелю естес

еквація $x + b = c$ ши $a x + b = c$; де ал доиле град, $x x = c$ ши $x x + a x = c$; де ал трійле град, $x^3 + a x + b x = c df$. А-емене есте ши пентръ алтеле. Екваціile де градыл днітъ съ нымеск симпле, таr челе-лангे компъссе.

137. Резултъція съ ёш днзлегарѣ а фіешкхр. ў проблеме съ разъмъ пе үрмътоаре Аксіомъ: Доъж кжтииъ єквале, адзоуните съ ёш дн-пұцинате деопотривъ, требовъ пұрхре съ дес резултатъръ єквалие; дин каре үрмѣхъ кымкъ о єквиціе ны съ ватъмъ, де съ ва адзоун кэтръ фіешкаре мәдъларъ съ ёш де исъ ва скъ-дѣ тут ачѣ кжтиис; съ ёш днкъ дѣкъ алжидоъ мәдъларъ съ днмълцеск съ ёш съ днмпэрцеск прии тут ачел нымъхъ.

138. Пентръ де а транспорта терминалъ ла үн мәдълар а єквалий ла үн алт мә-дълар, требовъ але супримъ (иншичі) дн ында ши але скріе дн алтъл; скимбандълє сим-нилє.

Днкът, єквація $a x - 26 = 4 c y + d$ есте єквалъ къ үрмътоаре: транспорты — 26 ачелънъ днітъ мәдъларъ. $a x = 4 c y + d + 26$.

Съз Δ ци цифре: $20 - 6 = 9 + 5$.

Всички автобуси, транспортният — 6 автобуси линия
мъдъларе или иначе, $20 = 9 + 5 + 6$.

Ако съществува операція на Δ ци не виждае де-
монстрація.

139 Да екваций съз линията x линията y ,
ато иначе екваций съз a фракція $\frac{x}{a}$ съз d .
Дрептация съз линията тоалета термините екваций
принадлежат a , ши ато иначе възможни съз x .
Третия линия тоалета термините екваций принадлежат a ,
ши ато иначе възможни съз x .
Екваций съз $\frac{a}{a}x + ab = az - ad$; линия $\frac{a}{a}$
есте скован към x . Аша Δ ци ако екваций естесъз
еквации към ако съз $x + ab = az - ad$.

Дечий, съз веде към фракція съзрасъз, нимъ-
ръзторъз x ръзможна линия локъз фракція $\frac{x}{a}$.
Линият линдеобъз, спрѣ а фаче съз піарз

Фракціе, съ къвипе димълци тоате терминиile е' вицій приш и8миторіял фракцій, ши а лжса і съ и8миторіял дн локчл фракцій, фрж ал димълци. Де асемиш сар фаче пентр8 тоате фракціиie каре сър п8тѣ афла дн еквацие, димълцишдзле 8н1ле д8нв алтеле, преек8м са8 фракт апчн май с8с.

Редеріт сесте къ валоре фракцій и8 съ скри-
ва, пентр8 къ съ димълциеск и8мадъ ачеле до8ж
мадълзрн, каре сънт кътимъ еквалс, приш тог
ащѣ мэриме.

140. Пентр8 де а д8збзра пе іекънои 8та
че есте димълциитз приш о глатиме кът оск8гз,
съ днгрекъншѣзк днозрцирѣ. Фіе егвиц'а
 $a x + b = c d$ а кър'актг имѣ некъносок8гз x есте
димълциитз приш a . Сър а д8збзра пе
ащѣсгз кътиме некъносок8гз ши а о лжса
сънг8рз пентр8 8н1ле дин терминиile егвацій,
съ къвипе димълци тоате терминиile приш a ,
каре ва да $\frac{a x}{a} + \frac{b}{a} = \frac{c d}{a}$; Абр $\frac{a x}{a} = x$.

Дечн, еквациа тренутк съ ва фаче $x + \frac{b}{a} =$
 $\frac{c d}{a}$ дн кире н8н ѕ некъносок8та x есте 8н1ле

дии терминиile сквацій.

141. Дѣкъ неквноскута есте линзатъ ла
врѣ о пытєре, и съ екстрапе рѣдзчина, аднкъ,
дѣкъ неквноскута есте линзатъ лин скваціе ла
квадратъ, съ квадрате ай екстрапе рѣдзчина ква-
дратъ, дѣкъ есте линзатъ ла квадратъ, съ квад-
рате а и съ екстрапе рѣдзчина квадратъ, ши
аша малъ департъ. Де експлъ. авжид ек-
вація $x^2 = a^2$ а квадратъ неквноскута x есте лин-
затъ ла квадратъ, атвиче требуй а екстрапе
рѣдзчина квадратъ дии фісшаре мѣдъларю а
сквацій, ши вом абѣ $x = a$.

Асемніе, спре а рѣзола (дезлега) $x^3 = a + c$,
требуй ай екстрапе рѣдзчина квадратъ,
каре ни ва да $x = \sqrt[3]{a + c}$.

142. Пенгра рѣзолуциа еквиціилор незпира-
тъ есте Съвеститъ ціа, кире есте а пынс
валоре үненъ квноскуте лин локъл ачестей нез-
вноскуте. Де експлъ, авжид амжидовъ ек-
ваціиле $x + y = a$ ши $x - y = d$, ши
къ ам вон а съвеститъ лин ачѣ линтъ екваціе
валоре де x лин локъл ачестей неквноскуте, а-
твиче съ квадрате лага валоре де x лин а дова
екваціе, каре съ фаче линид пе x сингъръ
лин мѣдъларъл линтъ, ши а дова екваціе ва-

фи $x = d + y$; аникжт, $d + y$ есте валоре
дe x ; д8пк aчeста сз вa с8встиtчи $d + y$
и лок8л дe x и aчe лингзй eкvaциe, ши вом
авe $d + y + y = a$ и лок дe $x + y = a$.

Асемипе с8встиtчиe сз вa фачe пентр8 тоа-
те нек8нос8тe, **8.**

143. Пентр8 дe a гжci сол8циa прoблeмилор
дe град8л лингзй, с8нт тpий рeг8ле дe оkсерват:

I.) Тpеб8е a рзд8чe, Прoблeма дн eк-
вций, eксприимкид рапорт8рилe мзриимилор к8-
нос8тe к8 челе нек8нос8тe, с8ш ши aчeлe ка-
ре с8нт лингрe кжtimилe нек8нос8тe лa 8н
лок компар8иte (алз8т8ратe).

П р о б л e м a I.

Бранши Стан a8 8н п8мзр дe oñ; д8кж
Бран aр да дин a лe салe чинчжечy oñ л8н Стан,
ат8нчe iñ aр авe дeопотrив 8н8л кжт aлт8л; дaр
д8кж Стан aр да чинчжечy л8н Бран, ат8нчe a-
чesta aр авe дe тpий oрн м8лt дeкжт a-
чesta чe a8 рзмис л8н Стан. Кжte oñ авe фi-
ешкаre дин iñ?

Пентр8 дe a aшaхa aчeстz прoблeмz дn eк-
вациe, x репрeзент8жa т8рma л8н Бран, ши
у т8рma л8н Стан. Aша дaр, $x - 50 = y + 50$.
Aчeста eстe aчe лингзй кондициe a Прoблeмiй.

А до^{ла} есте ач^еста: $3y - 150 = x + 50$.
Деч^и амкндо^з е^сте єкваций с^хнт:

$$x - 50 = y + 50$$

$$\text{ши } 3y - 150 = x + 50.$$

А^ш р^жмас л^жма д^с а є^ци^би^це л^а о єквациє
кар^е с^х к^уп^рин^дз п^лм^ий о с^ин^гр^ж н^ек^уп^оск^в
т^к, ш^и п^{ен}гр^ж ач^ета с^х к[']в^ише д^ит^реб^вин^ц
а до^{ла} р^жг^лз.

II.) І^а е^сте а с^х аф^ии о п^о8^з єквациє приш
м^иж^ио^чи^нр^ж ачелор д^ит^жй в^ире с^х ай^бе н^зм^ай
8^и с^ин^гр^ж ф^ла^ж д^е н^ек^уп^оск^вт^к. Ач^еста с^х
ф^аче с^хі^{ст}п^і: х^и, д^и в^илор^е а 8^ие^н с^кв^е а м^ай
м^ултор^е н^ек^уп^оск^вт^е д^и л^ок^ул^а ач^ет^{ор} н^ек^уп^оск^в
т^к. Д^ик^жт, д^и ач^еле^до^{ла} д^е м^ий с^х єкваций,
 $x - 50 = y + 50$ ш^и $3y - 150 = x + 50$.

Спрос а ф^ајс 8^ия к[']р^е с^х к^уп^рин^дз п^лм^ий 8^и
с^ин^гр^ж ф^ели^д д^е п^и т^иск^вт^к, с^х к^ув^ише л^жса
8^ия д^ин^и ач^есте н^ек^уп^оск^вт^е с^ин^гр^ж д^и 8^и м^у
д^ил^ир^ж; д^е єк^сем^пл^а ж, п^{ен}гр^ж д^е а л^вѣ в^и
лор^е є^н. П^{ен}гр^ж д^е а л^вѣн^це л^а ач^еста, с^х
к^ув^ише стр^ин^тта — 50 д^ил^а д^он^лс м^уд^ил^ир^ж
д^и л^ок^ул^а 8^ир^из^тор^и: $x = y + 50 + 50$, с^кв^е $x = y$
+ 100. Д^ик^жт, в^илор^е д^е x е^сте $y + 100$, к^а
р^е т^рев^ий а с^хест^ит⁸и д^и л^ок^ул^а є^н л^а д^он^л
л^а єквациє. Да^б, $3y - 150 = x + 50$, с^кв^е

Физика, съвестнаг $y - 3y = 150 - y + 100 + 50$.
 Динамат, ной аги иллягат о сингурв неквноскутъ
 каре есте y , че дисциплини въмвръл онзор
 лъгъ Стан.

А трета ресурсиши въмвръл а къноаще въ-
 лоре ачест ѝ неквноскутъ.

III.) Прии ачест гъвгълът кътим є неквно-
 скутъ съ ласъ сингурв дни мъдъларъ,
 стръмътънъ тоате мъримиле къноскутъ дни
 челаадит мъдъларъ, дни кипълъ 8рмъторъ : $3y - 150 = y + 150$, стръмътънъ пе кътим є къ-
 носкутъ дни ачел държъ термиш днал донале, ши
 пъзинъд първре гъвгълъ семиплор, вом авѣ $3y = y + 150 + 150$ съ $3y = y + 300$; ши стръ-
 мътънъ пе y дни ал донале мъдъларъ ла ачел
 дънгънъ, вом авѣ $3y - y = 300$ съ $2y = 300$.
 Дни 8рмъ , финалъ къ y есте дъмълциит прии
 2, дъмълциеск пе амъндояж мъдъларъ прии
 2, ши ал $y = 150$; лъгъ Стан авѣ дни а са
 търмъ 150 ой.

Пентръд де а къноаще каре ера въмвръл о-
 илор а търмей лъгъ Бран, тресенъ а съвестнитъи
 150 дни локъл де y , дни 8ниле дни еквацій дни
 каре съ гъсеск неквноскутеле x ши y . Дин-
 амат, ла ачѣ дънгънъ екваціе каре есте $x -$

$50 = y + 50$, съв $x - 50 = 150 + 50$, съв $x - 50 = 200$. Стремята ид — 50 и н ал до иле мъ-
дъларю, вон авък $x = 200 + 50$ съв $x = 250$,
нчмзръл онлор алън Бран. Ликут, разспечел
ли треесврън пропусе есте къ търма алън Бран
съз ауктура дин 250 ой, мар ачега алън Стан
дин 150 ой.

Дин ачега съз веде къ, алъдъче о ли тре-
баре съв о прълемъ фи еквацій, есте а тра-
дъче съв а о къважита ли лимба Алчевранкъ.

Прии ачесч метод съз пот днъзлега тоате
прълемиле че съз пропуни ли дъзловше.

Проблема II.

Щи пърните ши юн фи щи фиешкаре юн нчмзр
де портогале. Ликут дъкъз фи щи ал да пърните-
лън юна дин ал сале, ат ичо юнъл ал авък а-
тътъ кът ши болтъл; ши динпротивъ, дъкъз
пърнителе ал да юн фи щи съв дин ал сале,
ат юнче фи щи ал авък нчмзр л ли доит де аче-
ла че ал размъкнъ пърнителън съв. Съ че ре а
щи нчмзръл портогалилор а пърнителън ши а-
чела а портогалилор фи щи лън. Дъпъ разгълил
дате, нчмзръл портогалилор пърнителън съз въ
нчми a , ши нчмзръл портогалилор фи щи лън m ,

атънчесом авѣк ачѣстъ еквацие: $m - 1 = a + 1$
 ши $2a - 2 = m + 1$; ши дѣпъ а доѣа ре-
 гула вом авѣк, 8рмкнѣ съвеститъціа, $2a - 2 = a + 2 + 1$ сѣкъ $2a - 2 = a + 3$. Дѣ
 8рмъ, апликациа а траа регула, вом авѣк $a = 5$,
 ши съвеститънѣ ачѣстъ валоре каре есте тоа-
 чъ къносѣтъ дѣ a ла дѣнѣа еквацие $m - 1$
 $= a + 1$, вом гзаси $m = 7$; дѣчъ пъринте-
 ле авѣк 5 портогале таа фігулъ 7.

Линсъмъаре. Регула а доѣа есте нед-
 пъратъ нѣмай атънчесомъ къндъ проблема къпринде
 чел пъцин доеа нѣкъносѣтъ; авѣндъ линсъ нѣ-
 май о сингуръ, атънчесомъ съ дѣнѣевинциаџъ нѣ-
 май регула дѣнѣа ши а траа.

Проблема III.

Екруста 8н8н пърните есте дѣ вѣр-
 ста фігулъ съкъ, таа сома юмбеслор вѣрстѣ ес-
 те дѣ 91 днй. Каре есте вѣрста фігулъ? ши
 каре есте ачега а пърнителъ?

Пе къндъ Аритметичнѣ сар пераде дѣ нѣсингуре
 чеरкъръ, Алѣєвистъл ва ڇиче аша: єкъ нѣмеск
 х вѣрста фігулъ, дѣчъ дѣпъ кондициа пробле-
 мен вѣрста пърнителъ ва съ фіс $6x$. Дар
 ачесте доеа вѣрстѣ сомариснте факъ 91 дѣ днй;

Дикжт десм $7x = 91$, ши матж проблема ашхатж ти єквацие.

Дідатж чо о проблемѣ есте, прокжам ам ҳис, траджесъ дін анимъ Альфеврікъ, римляница резюлгцій есте кѣр о үзбекліе. Дечй, сж ва ҳіче: Дікж $7x = 91$, апоин $x = \frac{91}{7} = 13$, дінкжт фінбл дре 13 ай; нр пакрштеле вл авѣ 78, пентр8 къ ді фалтж $13 + 78 = 91$.

Іатж проблеми резюлгитж, ши резюлгція дінкредиційтж, пентр8 къ та ғұспенде кондицій пропхсе.

144. Дін ачест мік сксемілах вом маң дікета (146) бұз, къ спре а дижевра пе нек8но-ек8та кандж сж афлж афектатж де орн каре кое-фициент, сж къ віше ғлмпірци тоатж сквація прин-тот ачест ксифиціент. Аша дар спре а гжан-валоре де x ти 8рмжтодж єкв үіс $ax = b$ сж ва скріе $x = \frac{b}{a}$.

Проблема IV.

Каре есге п8мзр8л а кәр8а о тріиме ши о патриме адұнате ла 8п лок фак 63?

Еш н8мек ачест п8мзр x , а са тріиме ва $\phi_i \frac{x}{3}$, а са патриме $\frac{x}{4}$. Дағ ачесте дозж

първи щите да ѝн лок аш а фаче 63 ; Дечий
дес еквација проблемсът им $\frac{x}{3} + \frac{x}{4} = 63$.

Рядъквид им ѝн комбинацията щи сома-
ръквид личеле дозъл Фракцији, вон авѣ $\frac{7x}{12} =$
63 . Дечий некъносътата вон авѣ дес коефициент
 $\frac{1}{12}$ прити къде вон думицрци личидозъл мъдълзъръ
дес екваций дъръз регула тракъгъз , гъре ѹм вон
да $x = -\frac{12 \cdot 63}{7} = -\frac{12 \cdot 9 \cdot 7}{7} = 12 \cdot 9 = 108$.

Къчий а трета парте дин 108 систе 36 , а пътра
парте систе 27 , ши $36 + 27 = 63$.

145. Съ тъкесм дин личест експрим ,
към къ тоате еквацийните дес личестъ форми :
 $\frac{ax}{b} = c$, съ десълъгъ скрийнда $x = \frac{bc}{a}$:
ши къ спре а дигъзъра пе о искъносътъ , афектътъ
дес ѝн коефициент Фракционар , третъ думи-
ца тоате терминиите а лс екваций прити нъ-
миторъл ал личестъ коефициент ши а ле дум-
пърци прити ал същ нъмърътъ.

Проблема V.

О четате ласедиатъ аш съферийт ѝн къмплият
бомбардамент , ши дн 8 ръмъре дъръзъре дес касе

Ди къре де кътева зиле. Ди щіга линтън дѣ аре цівмзігатѣ а нымрѹлѹй каселор сале, а доха зи а трета парте, та ди челеланте саѣ сѹратши аѣ аре а доѹжнрежечѣ парте дин нымрѹл тогал а каселор, линкът, дѣпъ че аѣ линчестат бомбардаментъл, саѣ гъсит ръмасе 63 дѣ касе. Съ чеरе а ци кътє касе авѣ ачѣ четате линанитѣ лрдерін?

Фіе $\frac{x}{2}$ нымрѹл кариле съ кагтъ; $\frac{x}{2}$ ба фи експресія нымрѹлѹй каселор аре ди щіга линтън; $\frac{x}{3}$ ши $\frac{x}{12}$ вор експрина ачсле че аѣ аре та челеланте зиле, ши фінди къ четатѣ съ алкътъл нымай дин касиле челе аре ши дин челе ръмасе, апоѣ дѣ еквациа проблемійном авѣ:

$$\frac{x}{2} + \frac{x}{3} + \frac{x}{12} + 63 = x.$$

Съ линкипѹм пентрѹ сквртарѣ $63 = a$, ши линмѹцаскъсъ тоатъ еквациа приш ачел маѣ маре нымиторю а фракціилор каре аиче есте 12, ком авѣ $6x + 4x + x + 12a = 12x$. ши ръдѹкши $11x + 12a = 12x$ ши лѹжнид дин 8на ши дин алта парте $11x$ ком авѣ $12a = x$. Ди кът щетатѣ бомбардънти авѣ ди а ен къпринс 756 касе.

Проблема VI.

Тестаментътът виши пъринте раздължава къмъкъ
ла фиъл чеъл малън маре съ се дее де клирономъ-
тие 1000 галвани ши $\frac{1}{6}$ дин ачед че ва размънѣ;
къз ла ал доиле съ се дее 2000 галвани ши $\frac{1}{6}$
дин размъшници; къз ла ал трине съ се дее
3000 галвани ши $\frac{1}{6}$ дин размъшници, ши аша
малъ департе пън ла ачел депе юрик фиъ, а
кърътъ порцие есте размъшница клирономиен. Ам-
пърциндъсъ порцииле съ афлъз към къз тоцън фиъ
авъ клирономит дрепте пофциен. Съ чеъре а щи
1^о каре єра тогимъ аверий пъринцеши; 2^о
каре єра нъмъръл филор; ши 3^о каре авъ фост
порциа а фиешкъръл?

Ачеъсте трине днитръбъръ др пътъ да а креде
къмъкъ лн ачѣстъ проблемъ др фи трине некъно-
скъгъе; къз тоате ачеъсте лесне есте а лицълъ-
чи къмъкъ къносъмъндъсъ аверѣ пъринтѣскъ, тоа-
те челеланте съ вор къноаще. Качън, скъзинда
де ла ачѣ масъ 1000 галвани $+\frac{1}{6}$ а размъши-
циен, каре съ даъ ла ачел малън маре, десчъл др
фи а фмпърци клирономіа прин ачѣстъ порцие
ачелън малън маре, мар къториъл др фаче къно-
скът нъмъръл пърцилор еквале ши лн юрмъре
пе ачела а филор. Дечъ съ къзтъм аверѣ
пъринтѣскъ.

Е^с о н^имеск x , шк пентр^у сн^иртадре п^ин $a = 1000$, апо^й з^ик, д^ини^з че ачел м^ан маре а^з л^ият 1000 галбин^и, жл^ирономія р^имжне $x - a$, д^ар д^ин ач^ест^у р^имжши^иц^у єл аре с^и ма^н єє $\frac{1}{6}$,

д^еч порція са есте $a + \frac{x - a}{6} = \frac{5a + x}{6}$

р^из^ид^ик^инд ла т^от ачел н^имитор^и. Д^ар ач^ест^у порціє есте єквал^и к^и ачета а фрациилор с^ин; л^ик^икт д^ест^ул єсте а к^из^ита валоре ал^ив^иранк^и, д^е єк^емпл^и є порція ачелк^и ал д^инк^и, пентр^у д^е ав^е єк^ев^иц^ил ши акоидже п^е x .

Клирономія, скажинд^иськ порція ачел^ин^и м^ан маре, р^имжне $x - \frac{5a - x}{6} = \frac{5x - 5a}{6}$.

Д^ин ач^ест^у р^имжши^иц^у ал д^инле аре с^и 2000 галбин^и = $2a$, л^ик^икт клирономія в^а р^имжне $\frac{5x - 5a}{6} - 2a = \frac{5x - 17a}{6}$, а к^ир^ил^и ше-

симе есте $\frac{5x - 17a}{36}$, апо^й ад^из^иг^инд^иськ а-^зи^ест^у р^имжши^иц^у к^и 2000 галбин^и, в^ом ав^е пор-

т^ик^и ачел^ин^и ал д^инле $2a + \frac{5x - 17a}{36} =$

$\frac{55a + 5x}{36}$. Д^еч^и, ав^ем єк^ев^иц^иа $\frac{5a + x}{6}$

$\frac{55a - 5x}{36}$ Дұлғ че сағ ағлат еквадіа
апоň нұмай есте ничй оғдеотате; ши балоре
пекүносқытей сә ағлаz лақшыдұо сингұрз дн үн
мәддәларъ. Аиче дә екземплұ, днмұлцинд пе
аминдоý мәддәларъ прии 36 вом авѣ
 $30a + 6x = 55a + 5x.$

Джид дөла амнидом пірцүй кәтимиілө ко-
мүне, адекъ $30a$ ши $5x$, вом ағлаz аверѣ
париантъсиз $x = 25a = 25,000$ галбінй,

Люкст порціа ағіешкірұа фіѣ есте дә 5000
галбінй; тәр нұмзірұл Фраңулоғ дә фест чинчй.

Проблема VII.

Копоскәнд поводра а үнен короне дә дөзк
металларъ, дә екземплұ: дә ағр ши дә арцинт,
а ген кәтимѣ дә ағр ши ачә дә арцинт,
каре сәнит аместекате дн ачбасғы коронз.

Дн Физикз есте прыбұнит кә корпосынде вар-
тоасы, днмплжнтаре дн апз, перд днн а лор по-
варъ аттата жәт траңуе үн асемише волғмен дә
апз; дә екземплұ: дѣккә о бұкада дә фіер
траңуе 100 литре, ши кә волғменыл еквал а
апеň кә ачел а фіерлұй траңуе 12 литре, а-
тұнчес фіерұл, кәфхандат дн апз, ба траңуе нұмай

88 де литре, пентрэ къ ва перде 12 литре
дни а са поварз.

Дин ачесте 8рмѣжъ къ лъжид пъвзрѣ єквиес
дни де десе сите металы, де агър, де арцинн
ши де арцинъ, ши къ съ тъплъжнта лъ апъ,
атънче металы и челе май греле вор перде
май пъцин дни а лор повърък дескът челеланте,
пентрэ къ еле вор авѣ май пъцин волъмен.
Дескът, агъръл фішид май грѣв дескът ѹцинтул,
волъменул де агър въ піерде май пъцин дескът
ачел де арцинът, тър волъменул де ѹцинът въ
піерде май пъцин дескът ачел де арцинъ, пен-
трэ къ арцинетул траце май мълат дескът арама.

Пентрэ де а дескогръ тъ коре кътииме ар-
цинтул съ афлъ амесекът тъ ачѣстъ коронъ,
съ къвіе лъя 8и ленгот (о въкатъ) де агър кърат ші
о въкатъ де арцинът, фіешкаре де о поваръ ск-
валъ къ повара коронеъ; апои а тъплъжнта тъ
апъ корона ши ачел доехъ въкъцъ, ши дѣкъ
ачѣстъ коронъ перде май мълат дни а еъ по-
варъ дескът въкатъ де агър, ши май пъцин
дескът въкатъ де арцинът, тъ пъ есте де арцинът
тълахъри че есте дин амесекътъръз.

Дрептачема требълъ а да иумиръ ла десе си-
теле мъримъ кариле литръ тъ ачѣстъ пробле-

мъ: фіс дечъ р повара бъкваций де ағр, але бъкваций де арцинт ши а ле коронеъ; а пердеरѣ че фаче де а еъ поваръ бъката де арцинт ғмплжнтацъ ԓн апъ, ши ѣ пердеरѣ бъкваций де ағр, с але коронеъ, х кътишѣ де арцинт аместекат ԓн коронъ, ши у кътимѣ де ағр. Статоринчиидъсъ ачесте, авем дозж єкваций, пентръ къ сънит дозж некъноскуте х ши у. Ачѣ ԓнтишъ үшор съ поате афла: ша фи $x + y = r$, пентръ къ корона есте фъкътъ нымай дин ағр ши дин арцинт.

Пентръ а доза резонеъ ԓн ачест фелъ, фінд къ ԓн ачѣ коронъ есте нымай ағр ши арцинт, съ къвнне ка пердеरѣ де поваръ че фаче корона ԓн апъ ғмплжнтацъ съ фіс ла ачea дe ағr ши дe арцинт аместекат ԓн коронъ, пре-към пердеरѣ че фаче бъката дe арцинт ғмплжнтацъ ԓн апъ есте кътръ пердерѣ че фаче кътимѣ дe арцинт аместекат ԓн коронъ; ԓнкът дѣка бъката дe арцинт есте ԓндонтъ дeкът кътимѣ арцинтълънъ коронеъ, пердеरѣ повареъ а єкваций ва фи ԓндонтъ дe ачea а повареъ арцинтълънъ дин коронъ.

Іатъ о адоза єквацие каре' съ къвшe цинѣ ԓн минте: пердерѣ дe поваръ че аш фъкът ко-

рона димпломатъ $\frac{p}{r}$ ако есте еквивалентъ ачеда
и въкъцилоръ де метал, фъръз и лингвиче-
нонъ искъносъгъте осевините де x или y , или а-
тъничесъ факътъ съз пропорције: $p : x :: a : \frac{a \cdot x}{p}$.

Акоест терминъ $\frac{a \cdot x}{p}$ диссимилиъзъ пеърдъръ че фи-
че кватимъ де арцишъ а короненъ. Квадъл съз а-
флъзъ дни ани; пентъръ къ ачъстъ пеърдъре есте
а пътъръзъ терминъ а пропорцији. Генъ, х асемиъзъ
реъзи, фъкъпъдъ пропорција 8рмъкътоаръ вомъ авъкъ
експресия де пеърдъръ че аръзълъ амъестсънъ дни
кофонъ: $p : y :: b : \frac{b}{p}$, кадъръ диссимилиъзъ къ
въкъита де аръзъ диссимилиът приинъ p , есте квадъзъ
а ръзълъ амъестекът дни ронъ, пресъмъ пеърдъръ де
поваръзъ алъ аръзълъ есте квадъръ пеърдъръ че фи-
че аръзълъ короненъ. Дискътъ, $\frac{b \cdot y}{p}$ диссимилиъзъ пеър-
дъръ че десъ поваръзъ де аръзълъ амъестекът дни ко-
фонъ, или $\frac{a \cdot x}{p}$ ачеда а поваръзъ дрцишъзълъзъ. Дис-
съзъ, ачесте дюжъ пеърдъръ ла 8и локъ дитъръзъните
еквивалентъзъ пеърдъръ короненъ. Дечий, вомъ твъкъ зър-

Многодійні еквациі:

$$\frac{ax}{p} + \frac{by}{p} = c \text{ та } \frac{ax + by}{p} = c. \text{ Анаконт,}$$

якесле дійзі еквациій каре експриміжіз кондіційніліе проблемій, сюйт: $x + y = p$ ши $\frac{ax + by}{p} = c$.

Апликуюнд а дійза ши а тредя рєгіліз, вине $ax + by = cp$, дійзі каре лас у сингір та міділарійлі житійні ачій житійні еквациій, ши ам $p - x = y$; съвестнітіж ачісткіз вадоре та локуля діе у жи ачеланткіз еквациіе, ши ам $ax + by = cp$; дар пентріз кіз у есте жимлаціт прін b жи ачісткіз еквациіе, апошні тредевні асемнішіе а жимлаці $p - x$ прін b , ши продіктіл есте $b(p - b)x$ каре пын та локуля діе by , ши гэсек ачісткіз еквациіе $ax + bp - bx = cp$, жи каре съз афліз нымай үн сингір фелю Ае некұноскітіе каре съз күбине лжса жи ачел житій міділарій; діенің үндік: фіннід кіз $ax + bp - bx = cp$, тредевні ка $ax - bx = cp - bp$. Анык, ачел житій міділарій але ачестең діни үрміз еквациій есте продіктіл діе x прін $a - b$. Діенің, жимпірциунд пе амжидой міділарій прін 8.

$$a - b, \text{ вавени } x = \frac{c p - b p}{a - b}.$$

Ачестътъ валоре де x тоатъ къносокътъ съ поате пъне ли еквациа линтън, пентръ де а гаси валоре де y ; да ѝ ачеста нѣ есте тревитор, пентръкъ, къносокънда кътимъ арицинтълън, леснѣ съ ва пътъ къноаще ачеа ал азрълън.

Съ пропънем акума къмъ корона тързънъ нѣмай 10 лингре, ши къ та пердънъ до8ж тримъ де лингръ а повзрій сале, линплакната фіннд ли апа; къ въката де арицийт, търгънда а емине 10 лингре, пердънъ а зечъ парте а повзрій сале, ши къ въката де азр де асемене поварън пердънъ а нюаспредъче парте де аса поварън, ачесте пропънндуле, вом авъ $p = 10$, $a = 1$ съз $\frac{1}{10}$, $c = \frac{2}{3}$, $= \frac{1}{19}$, ши събститънда ачесте партикъларе валоре локъл линтерилор, вом авъ $cp - bp = \frac{2}{5} - \frac{2}{19} = \frac{16}{95}$, съз ръдъкънда ачесте фракцій ла тот ачел нѣмиторъ $cp - bp = \frac{\frac{3}{8}}{7} - \frac{\frac{5}{6}}{7} = \frac{8}{57}$. Асемине, $a - b = 1 - \frac{9}{19} = \frac{10}{19} - \frac{9}{19} = \frac{1}{19}$.

Дар, Ако єквација $x = \frac{c p - b p}{a - b}$; нчмрзт' ријл $c p - b p$ есте димпазит прии $a - b$. Дечи, трееви димпазци $\frac{8}{5} \frac{9}{7}$ прии $\frac{9}{19}$ ши кнто-ријл $\frac{5}{5} \frac{2}{3} \frac{0}{0}$ вијисамна валоре де x каре есте кнтил' де арцинт аместекат ли корони. Деч, фикшидјеси димпазцир'и, си веде къ корона ав' апровае де триј линтре арцинт, ши пентра къ писте тот трагу 10 лијгре, апои та ав' апровае 7 линтре аѓре.

Ач'естз проблема си поате аплика ла регулиле де алегације (Аритмет: §. 154).

Де єквација градјал'и ал доиле.

146. Пентра де а резолна о єквације де градјал ал доиле, трееви майнаните а фаче ка терминијл кариле кнпринде пе а доја пјтере а некуноскитеј си ање сомнјл +, де нјл аре, Дар, пентра ач'еста, ла линтажмпладре книд ач'естз некуноскитеј ар ав' сомнјл —, нј рзмјне алда дескјт а транспорта пе ачест термин дин ун мадјалариј лин алт'ял, кн терминијл че кнпринде пе линтза пјтере а некуноскитеј.

Екземпляр.

А гэсн дөгж нүмэрэ а кэрэра
сомж ши продукт сэнт күнос��те.

Сэ үүчэл сома естэ 34, тэр продукт 280; Трэвийн а гэсн каре естэ фіешкарэ
дун ачестэ дөгж нүмэрэ? Ачел дунтэй нүмэр
естэ x тэр ал доилэх y ; асемийн нүмэсн 2a
сома ачестор дөгж нүмэрэ, ши бу продукт 80.
Дэгээ ачестэ, вон мавж үрмэгтоаре дөгж ёквалийн $x + y = 2a$ ши $xy = b$.

Ди үрмэгээ регулэй а дөга, ачестэ дөгж ёквалийн трэвийн але рэдүчэе дин о агреда каре сэ
күприндэх нүмийн үн сингэр фелю дэс нүкүнос��те.
Дэс ачнаа ёш болоре дэс у дун ачж дунтэй
ёквалийн, ши алх $y = 2a - x$; апоин сүб-
ститгүүж ачест болоре дэс у дун а дөга ёквалийн,
овсөрвэнд кэдэх у фишад дунмэлциг прин x , ба-
лоре дэс y , адекз дэс $2a - x$, трэвийн а-
семийн сэ фіес дунмэлциг прин x ; ша дун
үрмэгээ xy естэ ёквал кэ $2ax - xx$. Деч,
а дөга ёквалийн сэ рэдүчэе ла ачжста: $2ax -$
 $xx = b$. Дар, ачжста ёквалийн естэ дэс гра-
дяла ал доилэе, центры кэдэх x естэ дунзлцат ал

ал съш квадрат. Деспре алтъ парте, та къ-
пришиде десосевите пътери и некъноскуте, пре-
към $x x$ или $2ax$. Пентръ де а гъси солъци
ачесте проплеме, треба да амика регула къде
ам дато май със, та кипчл үрмътъре:

Май линъ стръмът $x x$ или $2ax$ да ал
донале мъдъларъ та b да ачел линъ, ши ал
 $-b = x x - 2ax$, съш $x x - 2ax = -b$.
Ачестъ прегътире фъкнидъсъ, еш квадратъл
де юмътътъ кътимен каре лимълцище пе линъ-
тата пътере а некъноскуте ши каре есте $2a$, ши
адаог ачест квадрат да фиешкаре дин мъдъ-
ларъ юваціе. Да, юмътътъ де $2a$ есте
 a , ши квадратъл а ле ачесте юмътъцъ есте
 $a a$. Де ачест треба да зоши $a a$ кътъ
фиешкариле дин мъдъларъ юваціе, ши вон а-
въ ноха ювалитате $x x - 2ax = a a - b$.
Да ачел линъ мъдъларъ а ле ачесте юва-
цие есте юн квадрат деспин де каре $x - a$ есте
ръдъчина, прекъм съ ва ведъ юкстрагънд ръдъчи-
на квадратъ а ле ачестъл линъ мъдъларъ, съш
лимулцинд $x - a$ прии линчаш ел. Де чи,
лъжнъ ръдъчина квадратъ дин фиешкаре мъдъ-
лар ал юваціе треба, вон авъ ювалита-

тѣ $x - a = \sqrt{aa - b}$. Ачест ал доиле мѣдълар нефінд үн квадрат дѣплин, лнтревънцз семнгл радикал пентрѣ дѣ ал єкспріма рѣдъчина, непутжид та фи єкстрасъ лн ли-
тере. Даѣ, пентрѣ къ $x - a = \sqrt{aa - b}$,
урумѣзз къ $x = a + \sqrt{aa - b}$, дечй нѣ
рѣмѣнне алта дѣккѣт асъвеститги лн ал доиле
мѣдълар валоре къноскуте а литерилор a ши
 b . Лнсъ, дѣпкѣ Ипотеза $2a = 34$, дечй
 $a = 17$ ши $aa = 289$. Деспрѣ алтъ парте,
 $b = 280$, дечй $\sqrt{aa - b} = \sqrt{289 - 280}$.
Даѣ, $289 - 280 = 9$, дечй, $\sqrt{aa - b} = \sqrt{9}$;
Лнсъ, $\sqrt{9} = 3$; дечй $\sqrt{aa - b} = 3$. А-
шл даѣ єквиціа $x = a + \sqrt{aa - b}$ съ рѣ-
дъче ла ачѣста : $x = 17 + 3$, сѣш $x = 20$.

Дѣкѣ ла фіещекаре мѣдъларн ам адаос ква-
дратыл дѣ үюмлатацѣ кѣтимен каре лмълцу-
цие пе некъноскута, ера скопос ка ачест лн-
тий мѣдъларн карылє къпринде пе некъноскута
съ се факт үн дѣплин квадрат, ши пырғѣка
еши ачел рѣзълатат позиціи дѣкѣтъ регълз.

147. Май есте лнкѣ үн алт мижеюк спре

а гэси солгціа ачесте проблеме; та съ дытемета^ж пе ачеста реглэг каре съ күвине а оци-
нѣ аминте; ши каре есте үрмэгтодре.

Дѣкъ до⁸ж кхтимъ сънти інеквале, ачѣ маѣ
маре есте єквали къ цвѣмѣтатѣ сомеї, пла⁸
цвѣмѣтатѣ диференциї (десециреї), та⁹ чѣ маѣ
микъ есте єквали къ цвѣмѣтатѣ сомеї, минѹс
цвѣмѣтатѣ диференциї. Дечй дестыл есте а
къноающе цвѣмѣтатѣ сомеї ши цвѣмѣтатѣ ди-
ференциї; да⁹ цвѣмѣтатѣ сомеї есте къноску-
тъ, пентръ къ соми линтъгъ, прин Іпотезъ,
есте 2а. Дечй, и⁸май о сингу⁸ръ некъноскутъ
а⁹ рзмас а съ къгта, адекъ: цвѣмѣтатѣ дифе-
ренциї, линкът и⁸май о сингу⁸ръ єквацие а⁹
рзмас а съ фаче пентръ дѣ а съ резола про-
блѣма.

Съ и⁸мим з цвѣмѣтатѣ диференциї а до⁸ж
и⁸мере; фінд а цвѣмѣтатѣ сомеї. Дечй а-
чел маѣ маре дин до⁸ж и⁸мере есте $a + z$ та⁹
ачел маѣ мик есте $a - z$. Да⁹, прод⁸ктъл
дѣ $a + z$ прин $a - z$ есте $a^2 - z^2$. Дечй, фі-
нд въ б линкътъ пряд⁸ктъл и⁸мерилор къ-
тате, үрмѣзъ въ $a^2 - z^2 = b$. Дечй, $a^2 -$
 $b^2 = z^2$, сѣз $z^2 = a - b$.

Апои пүннд та лок дө a^2 ши дө \overline{b} нүмериле
 каре саныт диссамнате прин ачесте литере, $a = \sqrt{b}$,
 флъ $z^2 = 289 - 280$, сюз $z^2 = 9$. Ани-
 кжт, екстраганд рәдәчина квадраты дин фіеш-
 каре мәдүларю, болм авѣ $z = 3$, адикъ, къ
 үймәтатѣ диференций есте 3; дар сома фі-
 тинд 34, үймәтатѣ ачестең соме есте 17;
 дөчй, ачел май маре дин нүмериле къягате
 есте $17 + 3 = 20$, та ачел май миң есте 17
 $- 3 = 14$. Ведерат къ ачесте дөж нүмере
 20 ши 14 саныт ачеле каре ся къята, пентръ
 къ сома лор есте 34 та продуктъл 280.
